

VOL. No. 03 ISSUE No. 6 JUNE 2017 PRICE 30/-

ભાલકો અને નવયુવાનો માટે

શબ્વાલુલ મુકર્રમ, હિજરી સન ૧૪૩૮

જૂન - ૨૦૧૭

અંક - ૬

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

₹/. 30

PUBLISH 10TH EVERY MONTH, RNI No: GUJGUJ/2015/59960

REGISTERED UNDER POSTEL REGISTRATION No: AHD-C/51/2015-2018 VALID UP TO 31TH DECEMBER 2018

ISSUED BY THE SSPO's AHMEDABAD CITY DIVISION, PERMITTED TO POST AT AHMEDABAD PSO ON 10TH OF EVERY MONTH

PUBLISHED FROM: HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD - 382 440

માહે શવ્વાલુલ મુકર્રમ આવી પહોંચ્યો છે. આ ઈદુલ-ફિત્ર અને ખુશાલી મનાવવાનો મહીનો છે. આ મહીનામાં આપણને ઈદની ખુશીઓ એટલા માટે પ્રાપ્ત થઈ છે કે આપણે રમઝાન માસની બરકતોનો ખૂબ લાભ લીધો છે. પરવરદિગારનો આ મહીનો આપણાં માટે કેટલી બધી બરકતો અને રહેમતો લઈને આવ્યો હતો એનો અંદાજો આપણને એ દુઆઓમાંથી મળી રહે છે જેમાં આ મહીનાના અસંખ્ય ફાયદાઓનું વર્ણન છે.

ખુદાના આ મહીનામાં ઈસ્તિગફાર (ક્ષમા આપવાના - માફી બક્ષવાના) દરવાજા ખુલ્લા મૂકી દેવામાં આવ્યાં હતાં, હવે આપણે પોતે જ આત્મસંશોધન કરવું જોઈએ કે આપણે આ મહીનામાં કેટલો લાભ ઉઠાવ્યો!

આ આત્મસંશોધન પછી પોતાની ખુશીઓની સીમા પણ આપણે જ નિયત કરવાની છે, જેણે જેટલો લાભ ઉઠાવ્યો હોય તેના પ્રમાણમાં તેના માટે ખુશીઓ અને પ્રસન્નતાઓ છે.

જ્યારે આપણે આ મહીના - તેના મુખારવિંદ ઉપર બદસૂરત ડાઘ જોઈએ છીએ, આ મહીનામાં જ માઅસૂમીન અ.સ. ના પવિત્ર મઝારોને પાડી નાંખવામાં આવ્યા અને આપણાં છઠ્ઠા ઈમામની શહાદત પણ આ મહીનામાં જ થઈ હતી ત્યારે આપણી આ અંગત ખુશીઓ ઝાંખી પડી જાય છે.

આપણે “જન્નતુલ બકીઅ” કે માઅસૂમીન અ.સ. ની કબરો અને રસૂલે અક્રમ સ.અ.વ. ના કુટુંબીજનોના મઝારો જ્યાં આવેલાં હતાં તે કબ્રસ્તાન છે તેની પુનઃ સ્થાપના અને મઝારો ફરી બાંધવા માટે શક્ય એટલી તમામ પધ્ધતિઓથી આપણો વિરોધ પ્રગટ કરવો જોઈએ, જેથી કરીને “જન્નતુલ બકીઅ” ની પુનઃપ્રાપ્તિ અને પુનઃ સ્થાપના થઈ શકે અને અહલેબૈતના દુશ્મનો ભવિષ્યમાં આ પ્રકારની હરકતોથી દૂર રહે.

શત્રુઓએ એ વાત ઉપર કમર કસી છે કે જેવી રીતે પણ શક્ય હોય તે રીતે આ નિશાનીઓને મિટાવી દેવામાં આવે કે જેનાથી અહલેબૈત અ.સ. ની ફઝીલતો પ્રગટ થાય છે. તેમની આ અભિલાષા તેમના મનમાં જ દફનાઈ જશે કેમકે તમે દેખીતી રીતે કંઈ પણ કરી શકો છો પરંતુ અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યે પ્રેમની જે છાપ લોકોના હૃદયમાં છે તેને મિટાવી દેવું - ઝાંખી પણ પાડી શકાય તેમ નથી.

આપણે પોતાના કાર્યો વડે અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યેના આપણાં પ્રેમને પ્રગટ કરતાં આવ્યાં છીએ અને પ્રગટ કરતાં રહીશું અને અર્વાચીન જગત તો પોતે જ વિદ્વતા અને શ્રેષ્ઠતા ધરાવનારા લોકોને ચાહવા લાગ્યું છે અને ચાહતું રહેશે. ઈન્શાઅલ્લાહ!

વસ્સલામ

ઝેરે સરપરસ્તી હઝરતો હુજજત

અરવાહોના ફિદાહ, અજજલલ્લાહો તઆલા ફરજહુશરીફ

મહુમ જનાબ મૌલાના આબીદ હુસૈન રીઝવી

સાહેબની યાદમાં

મુખ્ય તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ રેઝા રિઝવી ગરવી

કાર્યવાહક તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ અજ્ઞ

સૈયદ આબીદ હુસૈન એ રિઝવી 7383560072

સહાયકો :

અહમદ રેઝા મુરારહ

તાલીમ રેઝા અજમેરી

એહસાન અલી રિઝવી

અનુવાહક :

સૈયદ મોહમ્મદ ફાઝિલ બુખારી આઈ. એ. એસ (નિવૃત્ત)

શુષોભન :

Web Graphics મોહમ્મદ તાહીર

9898937633 E-mail: smtahir202@gmail.com

ટુરીંગ એજન્ટ :

સૈયદ મીસમ મેહદી રિઝવી 9510344219

“હાદી” માસિકના મેમ્બર બનવા માટે સંપર્ક કરો:

અમદાવાદ: (૧) શબ્બીર ભાઈ નુરાની, ફોન: ૯૩૭૬૧૬૮૩૦૬
 (૨) મૌલાના ઝફરુલ હસન, ફોન: ૯૩૨૭૫૩૬૬૩૮
 (૩) ઝાકીર ભાઈ મોમીન, ફોન: ૯૩૨૭૦૪૧૩૧૪

ભાવનગર: મુસ્તાકભાઈ વિરાણી, ફોન: ૯૮૨૪૫૩૮૧૧૪

મહુવા: મહેદીરઝા એમ. બંભોરા, ફોન: ૯૮૨૪૩૨૭૨૨૭

કાણોદર: નૌશાદભાઈ, જાફરી ચેનલ, ફોન: ૯૮૮૮૭૭૩૬૧૧

મેતા: મોહસીનભાઈ કડીવાલ, ફોન: ૯૮૮૮૩૬૮૦૮૮

ભરૂચ: મુશ્તાકઅલી પાનવાલા, ફોન: ૯૮૨૪૨૪૩૦૫૧

ઘોળકા: કમરઅલી મોમીન

અંજાર: રફીકભાઈ ખોજા, ફોન: ૯૮૨૫૩૧૮૬૨૧

રૂસ્તમપૂરા: સૈયદ આશીક હુસૈન, ફોન: ૯૮૨૪૧૧૮૩૭૨

રાજૂલા: મૌલાના હસન મહેદી, ફોન: ૯૮૦૪૧૪૬૧૧૦

સેલવાસા: ગુલામ અબ્બાસભાઈ દેવજાણી, ફોન: ૯૮૨૫૮૮૮૮૭૮

સિહોર: હસનઅલી વજીરઅલી વસાયા, ફોન: ૯૮૭૮૮૬૮૮૬૮

કચ્છ: મુશ્તાક હુસૈન અબ્દુલ હુસૈન માસ્ટર, ફોન: ૯૮૨૪૨૧૬૪૭૦

ડેડીયાપાડા: રિઝવાન હુસૈન અમીરઅલી રાજાણી, ફોન: ૯૪૨૭૧૭૫૨૩૧

ખાસ નોંધ: સભ્ય તથા એજન્ટ મિત્રોને નમ્ર અરજ છે કે જેનું અગાઉનું લવાજમ બાકી છે તે અને નવા વર્ષનું લવાજમ મોકલી આપવા વિનંતી.

વિગતો માટે સંપર્ક :

(રહ.)

હૌઝએ ઈલમીયહ ઈમામ ખુમૈની ગોલ્ડન પાર્ક, વટ્ટા, અમદાવાદ, ગુજરાત, ભારત

E-mail: hadimasik@yahoo.com Website: www.hadikids.org

PHONE NO: 079-25892786, 94266 78614, 70969 21472, 97247 37865

વાર્ષિક લવાજમ: રૂપિયા ૩૦૦/-

ઈમામે જાઅફરે સાદિક અ.સ. વિશે વિદ્વાનોના મંતવ્યો

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. વિશે
જનાબ માલિકના મંતવ્યો:-

જનાબ માલિક બિન અનસ મદીનાના રહેવાસી હતાં. મોટાભાગે તેઓ પોતાને અન્યોથી ઉચ્ચ ગણતાં હતાં. તેમનું કહેવું છે કે: “હું જ્યારે પણ હઝરત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ની સેવામાં હાજર થતો ત્યારે આપ અ.સ.ને હમેશાં સ્મિત વેરતાં અને પ્રફુલ્લ મુદ્રામાં જ જોતો હતો.”

“વ કાના કસીરૂત્તબસ્સુમ” અર્થાત: “આપ અ.સ.ના મુખારવિન્દ પર હમેશાં સ્મિતના પુષ્પો ખીલેલાં જ રહેતાં હતાં.”

એટલે કે આપ અ.સ.ને હમેશાં સદ્વર્તન કરતાં જ જોયાં છે. આપ અ.સ.ની એક ટેવ એવી પણ હતી કે જ્યારે પણ આપ અ.સ.ની સમક્ષ પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.નું નામ લેવામાં આવતું ત્યારે આપ અ.સ.ના મુખારવિન્દનો દેખાવ બદલાઈને અત્યંત પ્રફુલ્લિત થઈ જતો હતો. હું ઘણી વખત આપ અ.સ.ની સેવામાં હાજર થતો રહેતો હતો. આપ અ.સ. પોતાના યુગના અત્યંત પુણ્યશાળી વ્યક્તિ હતાં. ઈશ્વર પરાયણતા (તકવા) અને પરહેઝગારીમાં આપ અ.સ. અદ્વિતીય હતાં.

જાહિઝ

જાહિઝ

મારા મંતવ્ય પ્રમાણે “જાહિઝ”ની વિદ્વતા અને ધાર્મિક જ્ઞાનની લાયકાત અન્ય સુન્ની વિદ્વાનોથી ઘણી વધારે છે. આ વ્યક્તિ હિજરી કેલેન્ડરના બીજા સૈકાના અંતિમ ચરણ અને ત્રીજા સૈકાના પ્રારંભકાળનો સૌથી મહાન વિદ્વાન હતો. આ વ્યક્તિ અદ્વિતીય બુધ્ધિમત્તા ધરાવતો હોવા ઉપરાંત અત્યંત વિશાળ વાંચન પણ ધરાવતો હતો. “જાહિઝ” પોતાના યુગનો એક અત્યંત મહાન સાહિત્યકાર હોવા ઉપરાંત સૌથી મહાન સંશોધક અને ઇતિહાસકાર પણ છે. તેમણે “જીવ વિજ્ઞાન” ઉપર એક પુસ્તક “કિતાબુલ હૈવાન”ની રચના કરી છે. અર્વાચિન યુગમાં પણ આ શોધગ્રંથ યુરોપના વિજ્ઞાનિકોના મતે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે એટલે સુધી કે “જીવ વિજ્ઞાન”ના નિષ્ણાંતો આ પુસ્તકને આધારે આજે પણ નવા-નવા સંશોધનો કરી રહ્યાં છે. પ્રાણીઓ અને પશુઓ વિષયે આ પુસ્તક કરતાં વધારે મહત્વનું બીજું કોઈ પુસ્તક નથી. આ પુસ્તક એ યુગમાં લખાયું છે કે જ્યારે “યુનાન” અને “યુનાન” સિવાયના પ્રદેશમાં અર્વાચિન વિજ્ઞાને આટલી પ્રગતિ કરી નહોતી. તે યુગમાં તેની (જાહિઝની) પાસે કોઈ પાયાની સામગ્રી નહોતી, તેમણે પોતે જ “જીવ વિજ્ઞાન”ના પ્રયોગો અને સંશોધનો કરીને જગતના પ્રાચીન અને અર્વાચીન નિષ્ણાંતોને આશ્ચર્યમાં નાંખી દીધાં છે.

“જાહિઝ” એક એવો વિદ્વાન હતો જેણે શીઆઓ સાથે “વાદ વિવાદ” પણ કર્યા છે અને તેની અંતિમવાદી વિચારસરણીને કારણે શીઆ વિદ્વાનો તેને “નાસિબી” પણ કહે છે પરંતુ હું વ્યક્તિગત રીતે તેને “નાસિબી” માનતો નથી. આ વ્યક્તિ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.નો સમકાલિન વિદ્વાન હતો. શક્ય છે કે તે ઈમામ અ.સ.ના અંતિમ યુગનો હોય! કદાચ તે સમયે બાળક પણ હોય અથવા એવું પણ શક્ય છે કે ઈમામ અ.સ.નો યુગ તેના કરતાં એક વંશ પહેલાંનો યુગ હોય. તાત્પર્ય એ છે કે તેનો યુગ અને ઈમામ અ.સ.નો યુગ એક-બીજાથી ખૂબ જ સમીપ હશે. ટુંકમાં એ કે “જાહિઝ” ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.વિશે પોતાના મંતવ્યો વ્યક્ત કરતાં કહે છે કે:

“જાઅફરબ્ના મુહમ્મદ અલ્લાહી મલઅદ્દુન્યા ઈલ્મહૂ વ ફિકહોહ” અર્થાત: “ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.એ સમગ્ર જગતને વિદ્યા-વિદ્વતા અલ્લાહની સાચી ઓળખ (માઅરેફત) અને ડહાપણથી ભરી દીધી છે.”

“વ યુકાલો અન્ના અબી હનીફે મિન તલામેઝતેહી વ કઝાલિકા સુફ્યાનુસ્સૂરી.” અર્થાત: “જનાબ અબુ હનીફા અને સુફ્યાને સૂરીની ગણત્રી ઈમામ અ.સ.ના ખાસ શિષ્યોમાં થાય છે.” (આ સુફ્યાન સૂરી પણ ઈસ્લામના ધર્મશાસ્ત્ર-ફિકહના એક અત્યંત મહાન વિદ્વાન અને સંત-સૂફી હતાં.)

મીર અલી હિન્દીના મંતવ્યો:-

મીર અલી હિન્દી આપણાં સમકાલિન સુન્ની વિદ્વાન છે. તેઓ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ની બાબતે પોતાનું મંતવ્ય વ્યક્ત કરતા લખે છે કે: “ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. થકી વિદ્વતા અને વિદ્યાઓનો પ્રચાર-પ્રસાર તે યુગમાં શક્ય બનાવ્યો અને લોકોને વૈચારિક સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થઈ અને (વૈચારિક અભિવ્યક્તની બાબતે) દરેક પ્રકારના પ્રતિબંધો દૂર થઈ ગયાં.”

જનાબ હિન્દી વધુમાં લખે છે કે: “આપણે એ હકીકત ભૂલવી જોઈએ નહીં કે જે વ્યક્તિએ ઈસ્લામી જગતમાં વૈચારિક ક્રાંતિની આગેવાની લીધી છે તે હઝરત અલી ઈબ્ને અબી તાલિબ (અ.સ.)ના પૌત્ર સિવાય બીજા કોઈ નથી અને તેમનું આદરણીય નામ ઈમામ સાદિક અ.સ. છે.”

“તેઓ એવા વ્યક્તિ હતાં કે જેમની વૈચારિક ક્ષતિજો અત્યંત મહાન છે એટલે કે તેમની વૈચારિક વિશાળતાની કોઈ સીમા નથી. તેમની વિદ્વતા અને બુદ્ધિમત્તાની ઉંડાઈનો તાગ મેળવી શકાય તેમ નથી.”

“આપ તે યુગની સઘળી વિદ્યાઓનું જ્ઞાન ધરાવતાં હતાં.”

જનાબ હિન્દી વધુમાં લખે છે કે: “હકીકત તો એ છે કે જે વ્યક્તિએ સૌ પ્રથમ અર્વાચિન વિદ્યા-અભ્યાસના કેન્દ્રો સ્થાપ્યાં તે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. જ છે.” તે કહે છે કે: “આપ અબુ હનીફા જેવી મહાન વ્યક્તિના ગુરૂ હતાં એટલું જ નહીં પરંતુ અર્વાચિન વિદ્યાઓના શિષ્યોને પણ શિક્ષણ આપતાં હતાં એટલે અર્વાચિન વિદ્યાઓ આપ અ.સ.ને આભારી છે.”

અહમદ ઝકી સાલેહના વિચારો:-

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.” નામના પુસ્તકમાં આકાએ મુઝફ્ફર અહમદ ઝકી “અલ-રિસાલતુલ-અસ્રિયહ” માસિકમાંથી અવતરણ ટાંકીને લખે છે કે: “શીઆ પંથની વિદ્યાકીય પ્રગતિ અન્ય તમામ પંથોથી વધુ છે. એવું કહેવાય છે કે વિદ્યાઓની પ્રગતિમાં ઈરાનવાસીઓનો ફાળો ખૂબ જ વધારે છે. એ તે યુગની વાત છે કે જ્યારે ઈરાનમાં શીઆઓની બહુમતિ નહોતી.

આ મિસરી લખે છે કે: “એ સ્પષ્ટ હકીકત છે કે એ વ્યક્તિ કે જેને જરા સરખી પણ વિદ્યાકીય સમજ હોય તે એ વાત સ્વીકારશે કે શીઆ પંથની ધાર્મિક અને વિદ્યાકીય પ્રગતિ અન્ય તમામ પંથોથી વધારે છે.”

શીઆ પ્રથમ એવો ઈસ્લામી પંથ છે કે જે ધાર્મિક સમસ્યાઓના સમાધાન માટે વૈચારિક અને બુદ્ધિના સિધ્ધાંતોને અનુસરે છે.

શીઆ એટલે કે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના ઈમામતના કાર્યકાળમાં વિભિન્ન વિદ્યાઓને બુદ્ધિ અને વૈચારિક કસોટીએ પારખવામાં આવતી હતી. આ બાબતનું સર્વશ્રેષ્ઠ દ્રષ્ટાંત એ છે કે એહલે સુન્નતના હદીસના પુસ્તકો (સહીહ બુખારી, સહીહ મુસ્લિમ, જામેઅ તિર્મિઝી, સુનને અબી દાઉદ, સહીહ નિસાઈ અને સુનને ઈબ્ને માજા)માં ફકત અને ફકત ગૌણ ધાર્મિક સમસ્યાઓ (ફુરૂઈ મસાઈલ)ની જ ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો આ હદીસ સંગ્રહોમાં વઝૂના અહકામનું વર્ણન, નમાઝના અહકામનું વર્ણન, રોઝા, હજ વિગેરેના અહકામનું વર્ણન મળશે અને દ્રષ્ટાંતમાં પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.એ આ પ્રમાણે અમલ કર્યો હતો તે દર્શાવવામાં આવ્યું છે પરંતુ જો આપ શીઆઓની હદીસના પુસ્તકોનો અભ્યાસ કરશો તો આપને જાણવા મળશે કે શીઆઓની હદીસોમાં સૌ પ્રથમ બુધ્ધિ-ચાતુર્ય અને અજ્ઞાનતા અંગે ચર્ચા કરવામાં આવી છે પરંતુ એહલે સુન્નાત લોકોના પુસ્તકોમાં આ પ્રકારની ચર્ચા જોવા મળશે નહીં. આ ઉપરથી એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે આ વૈચારિક પદ્ધતિનો પાયો માત્ર ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના બોધ અને શિક્ષણમાં છે. તદ્ ઉપરાંત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. ઉપરાંત આપણાં સઘળા અઈમ્મએ તાહેરીન અ.સ.ના પ્રયાસો પણ સામેલ છે અને આનું મૂળ ઉદ્ગમ કેન્દ્ર તો પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ની પુણ્યશાળી ઝાત પોતે જ છે. આ મહાન ધ્યેય પ્રાપ્તિનો પ્રારંભ હઝરત રિસાલત મઆબ સ.અ.વ.એ કર્યો હતો અને આલે મુહમ્મદ અ.સ.એ આ કાર્યને આગળ ધપાવ્યું છે.

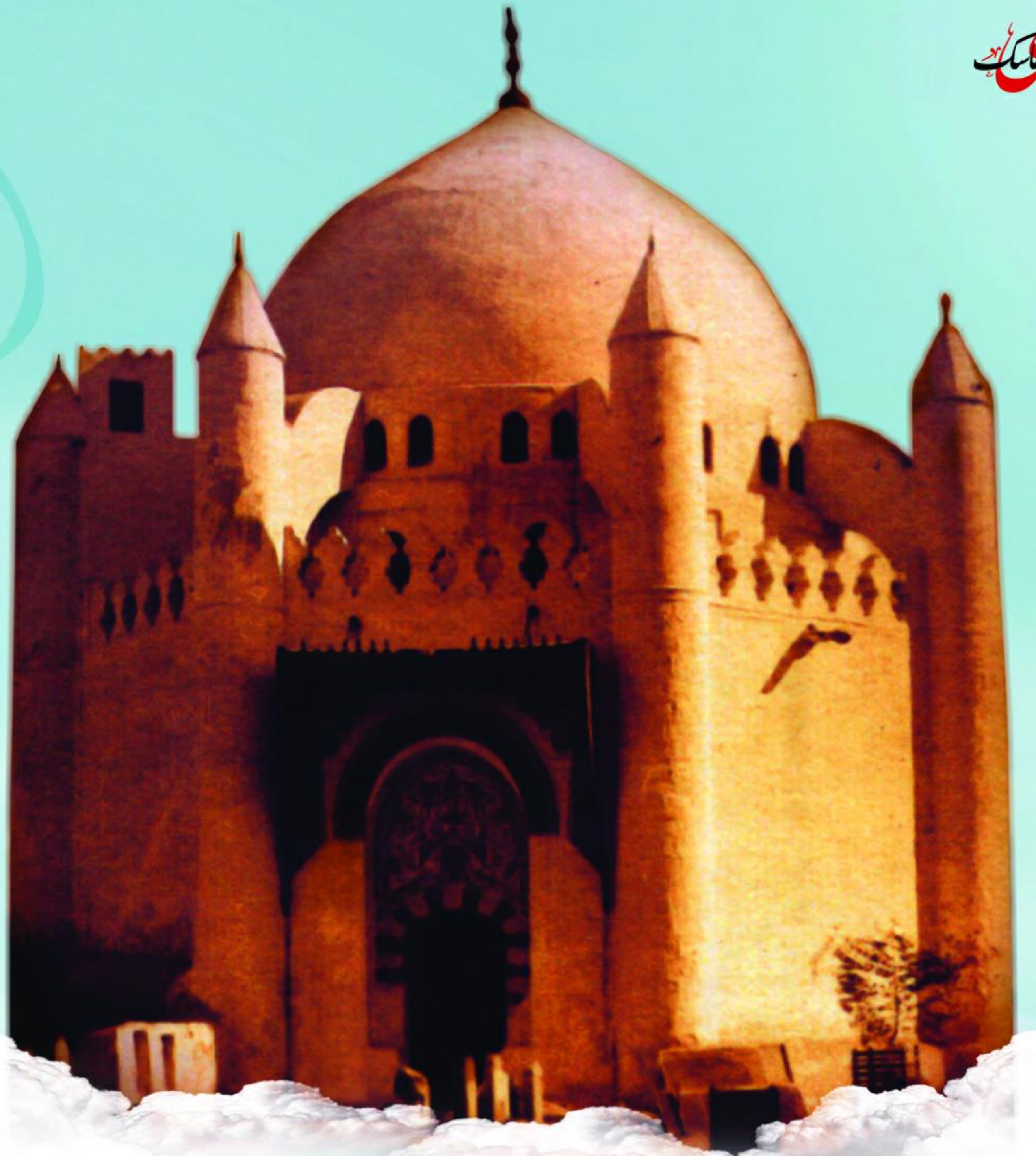

જન્નતુલ બકીઅ

“બકીઅ”નો શબ્દકોષીય અર્થ વૃક્ષોનો બગીચો છે અને પવિત્રતા દર્શાવવા માટે તેને “જન્નતુલ બકીઅ” કહેવામાં આવે છે. આ મદીનામાં સ્થિત એક કબ્રસ્તાન છે કે જેની શરૂઆત ૩ શાઅબાન સન હિજરી ૩માં ઉસ્માન બિન મઝૂનની દફનવિધીથી થઈ હતી. તે પછી અહિયાં આપ હઝરત સ.અ.વ.ના સુપુત્ર હઝરત ઈબ્રાહીમ દફન થયાં છે. તેવી જ રીતે આપ હઝરત સ.અ.વ.ના અન્ય સંબંધિઓ સફીયા, આતેકા અને અમીરૂલ મોઅમેનીન અ.સ.ના માતા ફાતેમા બિન્તે અસદ સલા. પણ અહિયાં જ દફન થયાં હતાં. ત્રીજા ખલીફા ઉસ્માન જન્નતુલ બકીઅથી લાગીને આવેલી જગ્યામાં તેનાથી બહાર દફન થયાં છે પરંતુ પાછળથી વિસ્તૃતીકરણના પરિણામે તેમની કબર પણ જન્નતુલ બકીઅમાં આવી ગઈ છે. જન્નતુલ બકીઅમાં દફન થએલાંઓને આપ હઝરત સ.અ.વ. દુઆઓમાં ખાસ યાદ રાખતાં હતાં અને આવી રીતે જન્નતુલ બકીઅનું કબ્રસ્તાન મુસલમાનો માટે એક ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવતું પવિત્ર સ્થળ બની ગયું છે.

હિજરી સનના સાતમા સૈકાના પ્રવાસી ઉમર બિન જુબૈર એ પોતાના મદીનાના પ્રવાસ વૃત્તાંતમાં જન્નતુલ બકીઅમાં સ્થિત જુદી-જુદી કબરો ઉપર બાંધવામાં આવેલ દેરીઓ (કુબ્બા) અને ગુંબદોનું વર્ણન કર્યું છે જેમાં આપ હઝરત સ.અ.વ.ના ફરઝન્દ હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ., અકીલ બિન અબી તાલિબ અ.સ., અબ્દુલ્લાહ બિન જાઅફરે તૈયાર અ.સ., ઉમ્મહાતુલ મોઅમેનીન, અબ્બાસ ઇબ્ને અબ્દુલ મુત્તલિબ અ.સ.ની કબરોનો ઉલ્લેખ છે.

الحمد لله الذي جعل
الدين الإسلامي
أفضل دین

કઢ્ઢસ્તાનના બીજા ભાગમાં હઝરત ઈમામ હસન અ.સ.ની કબર અને અબ્બાસ ઇબ્ને અબ્દુલ મુત્તાલિબની કબરની પાછળ “બૈતુલ હુઝન” નામે ઁક ઓરડી છે કે જ્યાં જઈને જનાબે સૈયદા સલા. પોતાના પિતાના શોકમાં રડતાં હતાં. તેના ઁક સો વરસ પછી ઇબ્ને બતૂતા નામના પ્રખ્યાત પ્રવાસીઁ પોતાના પ્રવાસ વૃત્તાંતમાં બકીઅનો જે નકશો દોર્યો છે તે આનાથી જુદો પડતો નથી. ઉસ્માની શાસન દરમ્યાન મક્કા અને મદીનાની રોનકમાં વૃધ્ધી કરવામાં આવી હતી અને પવિત્ર સ્થળોઁ સ્થાપત્યકલા અને સુશોભનમાં વધારો કરવામાં આવ્યો. સને ૧૮૭૮ના અરસામાં બે અંગ્રેજ પ્રવાસીઓઁ વેશપલ્ટો કરીને આ સ્થળોની મુલાકાત લીધી હતી અને મદીનાને “ઇસ્તામ્બોલ” શહેર સમકક્ષ સુંદર શહેર ગણાવ્યું હતું. આવી રીતે છેલ્લા બારસો વરસ સુધી “જન્નતુલ બકીઅ”નું કઢ્ઢસ્તાન ઁક પવિત્ર અને સમ્માનીય સ્થળ રહ્યું છે અને વખતોવખત તેમાં નવા બાંધકામો અને સુધારા વધારા થતાં રહ્યાં છે.

સંતાનોના પ્રશિક્ષણમાં પ્રેમ અને વાત્સલ્યનું મહત્વ

મનુષ્ય પ્રેમ અને કોઈ તેની દરકાર રાખે તે અંગે આતુર હોય છે. પ્રેમ અને દરકાર બંને હૃદય (મન)ને પ્રફુલ્લિત કરે છે. જે મનુષ્ય પોતાને ચાહે છે, તે એવું પણ ઈચ્છે છે કે લોકો પણ તેને ચાહે. પ્રેમ અને લાગણીઓ મનુષ્યને પ્રફુલ્લિત અને પ્રસન્નચિત્ત કરી દે છે. પ્રેમ એવી લાગણી છે કે જે ગુરૂ અને શિષ્ય બંનેના મનને સમાન રીતે પ્રભાવિત કરે છે. મનુષ્ય જેને પ્રેમ ન કરતો હોય- જેના પ્રત્યે તેના મનમાં લાગણી ન હોય તેને તે પ્રશિક્ષિત કેવી રીતે કરી શકે? આમ સંતાનોના પ્રશિક્ષણમાં પ્રેમ અને લાગણી મૂળભૂત જરૂરિયાત ગણાય.

પ્રેમ:-

ગુરૂ અને શિષ્ય વચ્ચે લાગણીસભર સંપર્ક સ્થાપિત કરવામાં પ્રેમ એક મહત્વની અને ચાવીરૂપ ભૂમિકા ભજવે છે. સર્વશ્રેષ્ઠ સંબંધ એ જ હોય છે કે જેનો પાયો પ્રેમ અને લાગણીઓ ઉપર અવલંબિત હોય કેમકે આ એક પ્રાકૃતિક પદ્ધતિ છે. આ સિવાય અન્ય તમામ માર્ગો-પદ્ધતિઓ કે જેનો પાયો બળપ્રયોગ ઉપર હોય છે, તે તમામ બિન પ્રાકૃતિક અને લાભદાયક ન હોય તેવા માર્ગો/તેવી પદ્ધતિઓ હોય છે.

બાળકોની સૌથી મહત્વની આધ્યાત્મિક અને પ્રાકૃતિક આવશ્યકતા પ્રેમ અને લાગણી

પ્રાપ્ત કરવાની જ હોય છે અને માતા-પિતા સંતાનોના સૌ પ્રથમ વડીલ અને સંરક્ષક હોય છે તે કારણે તેઓ પોતાના સંતાનોની આ મૂળભૂત પ્રાકૃતિક આવશ્યકતાને લક્ષમાં રાખે તે માતા-પિતા માટે જરૂરી હોય છે અને તેમણે જાણવું જોઈએ કે આ એવી અગત્યની જરૂરિયાત છે કે જે સંતાનોના પ્રશિક્ષણના પાયાના ઘડતરમાં મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. તેથી આ આવશ્યકતાની પરિપૂર્ણતા સંતાનોની આધ્યાત્મિક અને પ્રાકૃતિક સલામતી-આત્મવિશ્વાસ અને ખુદ માત-પિતા ઉપરના ભરોસાનું કારણ બનવાની સાથે તેમની શારિરીક સલામતીનું પણ કારણ બને છે.

પયગમ્બરે ઇસ્લામ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યું છે કે: “પોતાના બાળકોને ચુંબન કરતાં રહો કેમકે તમારું દરેક ચુંબન તમારા માટે સ્વર્ગ (જન્નત)માં એક દરજ્જાની વૃદ્ધિ કરી આપશે.” તેથી માતા-પિતા માટે જરૂરી છે કે પોતાના

સંતાનોના પ્રશિક્ષણનો પાયો પોતાના પ્રેમ અને લાગણી ઉપર રાખે કેમકે જો તેઓ આ પ્રમાણે નહીં કરે તો બાળકોની સર્વોત્તમ પ્રગતિ માટેનો માર્ગ રૂંધાઈ જશે અને તેઓ યોગ્ય રીતે-યોગ્ય પ્રમાણમાં પ્રશિક્ષણથી વંચિત રહી જશે. માતા-પિતાનો બાળક સાથેનો વ્યવહાર સપ્તાર્ધપૂર્વકનો હશે તો તે બાળકના આધ્યાત્મિક અને માનસિક પરાજયનું કારણ બની જશે અને પરિણામે બાળક કુમાર્ગે ચઢી જશે.

પ્રેમસભર વર્તાવનું મહત્વ અને આવશ્યકતા:-

પ્રેમ લોકોમાં એક બીજા સાથે મેળ-મિલાપ અને એકજુથતાનું કારણ બને છે. જો પ્રેમની લાગણી ન હોત તો લોકોમાં પ્રેમ સંબંધો પણ સ્થાપિત ન થાય અને કોઈ પણ મનુષ્ય બીજા કોઈ મનુષ્યની કોઈ જવાબદારી સ્વીકારવા માટે તૈયાર જ ન થાય અને આત્મીયતા અને બલિદાન જેવા શબ્દોનું અસ્તિત્વ જ ન હોત.

પ્રેમ અને વાત્સલ્ય ઉત્પન્ન થાય તેવા તમામ કાર્યો મનુષ્ય માટે ખૂબ જ જરૂરી છે. ખાસ કરીને શૈક્ષણિક અને પ્રશૈક્ષણિક સંસ્થાઓ માટે- કેમકે પ્રેમ એક એવી વસ્તુ છે જે શરીર અને આત્માની સલામતિ ઉપરાંત મનુષ્યની નૈતિક નબળાઈઓની સુધારણાં અને પરસ્પરના સંબંધોના શુદ્ધિકરણનું કારણ બને છે.

ખુદાવંદે આલમે ફુરઆન મજુદમાં અનેક જગ્યાએ પોતાના પ્રેમનું વર્ણન કર્યું છે. દા.ત. “ફ ઇન્નલ્લાહા યુહિબ્બુલ મુત્તકીન” (આલે ઇમરાન, આયત ૭૬) અર્થાત: “અલ્લાહ મુત્તકીન (ઈશ્વરપરાયણ લોકો)ને ચાહે છે.” “ફ ઇન્નલ્લાહા યુહિબ્બુલ મોહસેનીન.” (આલે ઇમરાન, આયત ૧૩૮) અર્થાત: “અલ્લાહ સદ્કાર્યો કરનારને ચાહે છે.”

મનુષ્યના સંબંધોની ભાષા- ખાસ કરીને બાળકો સાથેના સંબંધોની ભાષા “પ્રેમની ભાષા” જ હોવી

જોઈએ; ક્રોધ અને સપ્તાર્થથી કોઈને પ્રશિક્ષિત કરી શકાય નહીં.

પ્રશિક્ષણમાં પ્રેમનું મહત્વ એટલા માટે પણ વધી જાય છે કેમકે “પ્રેમ” આજ્ઞાપાલન શિખવાડે છે અને પ્રેમ કરનારાઓ એક-બીજા સાથે જોડાઈ જાય છે. પયગમ્બરે ઇસ્લામ સ.અ.વ. એ ફરમાવ્યું છે કે: “વલ-મર્ઓ મઆ-મન અહબ્બો” અર્થાત: “મનુષ્ય જેને ચાહે છે તેને સાથ આપવાનું પસંદ કરે છે.” પ્રેમ અને આજ્ઞાપાલનમાં સાથ આપવાનો સંબંધ પ્રસ્થાપિત થઈ જાય છે. પ્રેમ પ્રગટ થાય તે સાથે જ આજ્ઞાપાલન અને સાથ-સહકારની લાગણી સ્વયં ઉત્પન્ન થઈ જાય છે. જે બાળકોના મનમાં માતા-પિતા પ્રત્યેનો પ્રેમ ઉત્પન્ન થઈ જાય તો બાળક આજ્ઞાંકિત બની જાય છે અને પરિણામે તેના ઉપર જે જવાબદારીઓ નાંખવામાં આવે તે અંગે તે અજ્ઞાંકિત નહીં થાય.

પ્રેમ બાળકોના માનસિક વિકાસ અને આધ્યાત્મિક સંતુલનના

મહત્વના કારણો પૈકી છે. તેની પોતાની વિશિષ્ટતાઓ (ખૂબીઓ) અને વર્તાવ મહદ્ અંશે પ્રેમને આભારી હોય છે કે જે તેને પ્રશિક્ષણ દરમિયાન મળે છે. ઘરનું પ્રેમસભર વાતાવરણ બાળકો માટે નમ્ર લાગણીઓ અને ઉચ્ચ સંસ્કારનું પણ કારણ બને છે. જે બાળકો પ્રેમસભર વાતાવરણમાં ઉછરે છે તેઓ શ્રેષ્ઠતાના શિખરો સર કરે છે. સારી રીતે પ્રશિક્ષણ મેળવે છે અને તેઓ બીજાઓ સાથે પણ પ્રેમ સભર વર્તાવ કરે છે અને સમાજમાં ઉચ્ચતમ માનવીય ગુણોથી સભર હોય છે અને વાત્સલ્ય જ જીવનને સુખદ અને અર્થપૂર્ણ બનાવે છે અને બાળકોમાં રહેલી શક્તિઓને બહાર લાવવાનું કારણ બને છે અને તેમનામાં આવિષ્કારની શક્તિઓ ખીલવે છે.

પ્રેમના પાયા ઉપર બાળકો અને નવયુવાનોનું પ્રશિક્ષણ અને ઉછેર એ માનવીય અને ઇસ્લામી પદ્ધતિઓના પાયામાં છે.

પયગમ્બરે ઇસ્લામ બાળકોને ખૂબ જ પ્રેમ કરતાં હતાં અને તેમની સાથે સારો વર્તાવ કરતાં હતાં. આપ સ.અ.વ. હમેશાં ફરમાવતાં હતાં કે: “અહિબ્બુ-સ્સિબ્યાના વર-હમહુમ” અર્થાત: “બાળકો પ્રત્યે પ્રેમભાવ રાખો અને તેમની સાથે પ્રેમ અને વાત્સલ્ય ભર્યો વર્તાવ કરો.”

માતા-પિતા માટે જરૂરી છે કે તેઓ પોતાના વર્તાવ થકી બાળકોને હાર્દિક રીતે એવી પ્રતિતી કરાવે કે તેઓ તેમને ખૂબ ચાહે છે. આવો વર્તાવ બાળકોના મનમાં હકારાત્મક ભાવ અને લાગણીઓ જન્માવશે અને પરિણામ સત્વરે જણાઈ આવશે.

બાળકોના ચારિત્ર ઘડતર અને તેમના મનમાં ચોક્કસ શ્રદ્ધાનો અવિભાવ થાય અને પરિણામે બાળક ઉચ્ચ શિખરો સર કરે તેવું જો માતા-પિતા ઇચ્છતાં હોય તો આ કાર્ય પ્રેમ અને વાત્સલ્ય વગર શક્ય નથી.

ચાવીઓની રાણી

એવું કહેવામાં આવે છે કે એક યુવાન ઈસ્કહાન (ઈરાનનું એક શહેર)ના એક મહાન ધર્મગુરુ (આલિમે દીન) શેખ હસન નખૂદકી સમક્ષ ગયો અને અરજ ગુજારી કે મારા જીવનમાં ત્રણ તાળા લાગેલાં છે. આપની પાસેથી ત્રણ ચાવીઓ લેવા આવ્યો છું.

પ્રથમ તાળુ એ છે કે મારી ઈચ્છા છે કે એક સુખમય અને સારી રીતે મારું ગૃહસ્થ જીવન વિતાવું.

બીજું તાળું એ છે કે મારી ઈચ્છા છે મારા કામોમાં અલ્લાહની દયા-કૃપા (બરકત) રહે.

ત્રીજું તાળું એ છે કે મારો અંત સુખમય અને સત્યને માર્ગે હોય.

શેખ નખૂદકીએ ફરમાવ્યું:

પ્રથમ તાળાની ચાવી એ છે કે તમો પોતાની નમાઝ તેના શરૂઆતના સમયે પઢો.

બીજા તાળાની ચાવી એ છે કે તમો પોતાની નમાઝ તેના શરૂઆતના સમયે પઢો.

ત્રીજા તાળાની ચાવી એ છે કે તમો પોતાની નમાઝ તેના શરૂઆતના સમયે પઢો.

યુવાને કહ્યું: તાળા ત્રણ છે, એક જ ચાવીથી કેવી રીતે ખુલશે?!

શેખ નખૂદકીએ ફરમાવ્યું: શરૂઆતના સમયે પઢવામાં આવેલી નમાઝ “શાહે કિલીદ” (અર્થાત માસ્ટર કી) એટલે કે સઘળી ચાવીઓની રાણી-સરદાર અને દરેક જગ્યાએ કામમાં આવે તેવી ચાવી છે.

મિત્રો! નમાઝનું મહત્વ અને તેનો દરજ્જો ઘણો ઉચ્ચ છે અને તેમાં પણ તેના શરૂઆતના સમયે પઢવામાં આવેલી નમાઝના મહત્વ અને તેના દરજ્જાને તો ચાર ચાંદ લાગી જાય છે. તેથી આપણે પોતાની સમસ્યાના ઉકેલ માટે આ પધ્ધતિ જ અપનાવવી જોઈએ અને આ માટે ખુદાવન્દે આલમ સમક્ષ દયા-કૃપાની યાચના પણ કરતાં રહેવું જોઈએ.

નમાઝે
અવ્વલે વફુલ

અંખિયાઓના વૃક્ષોત્તર

હઝરત લૂત અ.સ. અને અત્યંત દુષ્ટ કોમ (લોકો)

(પ્રથમ હપ્તો)

જનાબ લૂત અ.સ. ખુદાના એક મહાન પયગમ્બર હતાં અને હઝરત ઈબ્રાહીમ અ.સ.ના નજીકના સંબંધી પણ હતાં. એવું કહેવાય છે કે આપ જનાબ ઈબ્રાહીમ અ.સ.ની માસીના દીકરા એ રીતે પિતરાઈ ભાઈ હતાં. એ હકીકત સર્વસ્વીકૃત છે કે ઈબ્રાહીમ અ.સ. ઈરાક અને “બાબુલ” નામના પ્રદેશમાંથી સ્થળાંતર (હિજરત) કરી “શામાત” નામના પ્રદેશ તરફ ગયાં હતાં અને એવું પણ કહેવાય છે કે લૂત અ.સ. પણ તેમની સાથે હતાં, પરંતુ અમુક સમયગાળા પછી એકેશ્વરવાદ (તવહીદ)ના પ્રચાર-પ્રસાર અને (આ અંગેના) પ્રપંચોનો મુકાબલો કરવા માટે જનાબ લૂત અ.સ. “સદૂમ” નામના નગર તરફ પ્રયાણ કરી ગયાં હતાં. “સદૂમ” હઝરત લૂતની કોમ (જાતિ)ના એક નગર અને એક વસ્તીનું નામ હતું જે શામાત (જોર્ડન)માં “ડેડસી” (આજના જોર્ડન અને ઈઝરાઈલની વચ્ચે આવેલ એક સમુદ્ર કે તેનું પાણી એટલું ખારું અને ભારે છે કે માણસ પણ તેમાં ડુબતો નથી) પાસે આવેલ હતો જે ખૂબ જ ગીચ વસતીવાળો-અત્યંત હરિયાળો અને બાગ-બગીચા-વૃક્ષોથી સમૃદ્ધ

પ્રદેશ હતો પરંતુ તે દુષ્કર્મી અને નિર્લજ્જ લોકો પર અલ્લાહનો પ્રકોપ (અઝાબે ઈલાહી) ત્રાકટયો તે પછી તેના નગરો ધ્વસ્ત થઈ ગયાં હતાં તેથી તેમને “મદાઈને મોઅતફેકાત” (ધ્વસ્ત થઈ ગએલાં નગરો) કહેવામાં આવે છે.

કેટલાંક લોકોના મંતવ્ય છે કે આ ઉજ્જડ થઈ ગએલાં નગરો પાણીમાં ડૂબી ગયાં છે અને તેમનો એવો દાવો છે કે તેમણે “ડેડસી”ના એક ભાગમાં કેટલાંક થાંભલાઓ અને એવા જ બીજા ચિન્હો જોયાં છે જે આ શહેરોના નષ્ટ થઈ ગએલાં અવશેષો જણાય છે અને કેટલાંક લોકોના મંતવ્ય એવા છે કે આજે પણ “ડેડસી”ની પાસે એક એવો પ્રદેશ છે જે કાળા પથ્થરોથી ઢંકાઈ ગએલો છે. શક્યતા એ છે કે “લૂત લોકો”ના નગરો અહિયાં જ આવેલાં હોય અને એવું પણ કહેવાય છે કે ઈબ્રાહીમ અ.સ.નું કેન્દ્ર “હબરૂન” નામના નગરે સ્થિત હતું કે જે “સદૂમ” નગરથી વધારે અંતરે સ્થિત નહોતું અને જ્યારે ધરતીકંપ અથવા વિજળી પડવાને કારણે આ નગરોમાં આગ લાગી ગઈ ત્યારે ઈબ્રાહીમ અ.સ. “હબરૂન” પાસે જ ઉભાં હતાં અને આ નગરોમાંથી નીકળતાં ધુમાડાને પોતે જોતાં હતાં. આ વર્ણન ઉપરથી આ નગરોની સ્થળસ્થિતિ લગભગ જાણી શકાય તેમ છે પરંતુ તેની ચોક્કસ વિગતો અત્યાર સુધી સ્પષ્ટ થઈ શકી નથી.

લૂત જાતિ (લૂત કોમ)નું સૌથી ખરાબ નૈતિક અધઃપતન:-

કુરઆને કરીમમાં આ મહાન પયગમ્બર અને તેમની જાતિ (કોમ)ના લોકોના પ્રસંગનો આરંભ આવી રીતે થયો છે કે: “લૂત જાતિ (લૂતની કોમ) એ ખુદાએ મોકલેલ પયગમ્બરોને જુઠા કહ્યાં હતાં.”

અહિયાં “મુરસલીન” એટલે કે “રસૂલ”ના બહૂવચનના શબ્દના ઉલ્લેખના કારણો પૈકી એક કારણ એ જણાય છે કે સઘળા અંબિયા અ.સ.નો પ્રચાર-પ્રસાર એક જ (એક સમાન) હોય છે તેથી કોઈ પણ પયગમ્બરને “જુઠા” કહેવા તે સઘળા પયગમ્બરોને “જુઠા” કહેવા સમાન ગણાય, અથવા આ કારણ પણ હોઈ શકે કે આ લોકો તે પહેલાના કોઈ પયગમ્બર ઉપર પણ ઈમાન લાવ્યાં નહોતાં.

તે પછી ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે: “હું તમારા માટે વિશ્વાસ પાત્ર અલ્લાહનો પ્રતિનિધી (રસૂલ) છું અને તમારા માટે જરૂરી છે કે “પરહેઝગાર” (અલ્લાહની આજ્ઞાઓનું પાલન કરનાર) બનો. અલ્લાહની બીક રાખો અને મારું અનુસરણ કરો (હું કહું છું તે પ્રમાણે વર્તો) કેમકે હું તમને સત્ય અને અલ્લાહની દયા-કૃપા પ્રાપ્ત થાય તેવા માર્ગે લઈ જનારો છું. અત્યાર સુધી શું તમે મારામાં કોઈ ઉણપ કે વિશ્વાસઘાત જોયાં છે? તેથી તમારા પાલનહારનો સંદેશો અને ખુદાની આજ્ઞાઓ તમને પહોંચાડવાની બાબતે પણ હું ખચિત જ વિશ્વસ્ત્રીયતાને જ અનુસરીશ અને એવું પણ સમજતાં નહીં કે આ અલ્લાહની આજ્ઞાઓનો પ્રચાર-પ્રસાર મારી આજીવિકાનું સાધન છે અથવા કોઈ ભૌતિક લાભ પ્રાપ્તિને કાજે હું આ કાર્ય કરી રહ્યો છું. ના- કદાપી નહીં! હું તો આ કાર્ય માટે તમારી પાસેથી લેશમાત્ર પણ વળતરની અપેક્ષા રાખતો નથી. મારું વળતર તો બંને લોકના

પાલનહાર પાસે જ (સુરક્ષિત) છે.” (સૂરએ શોઅરા, આયત ૧૬૧ થી ૧૬૩ સુધી)

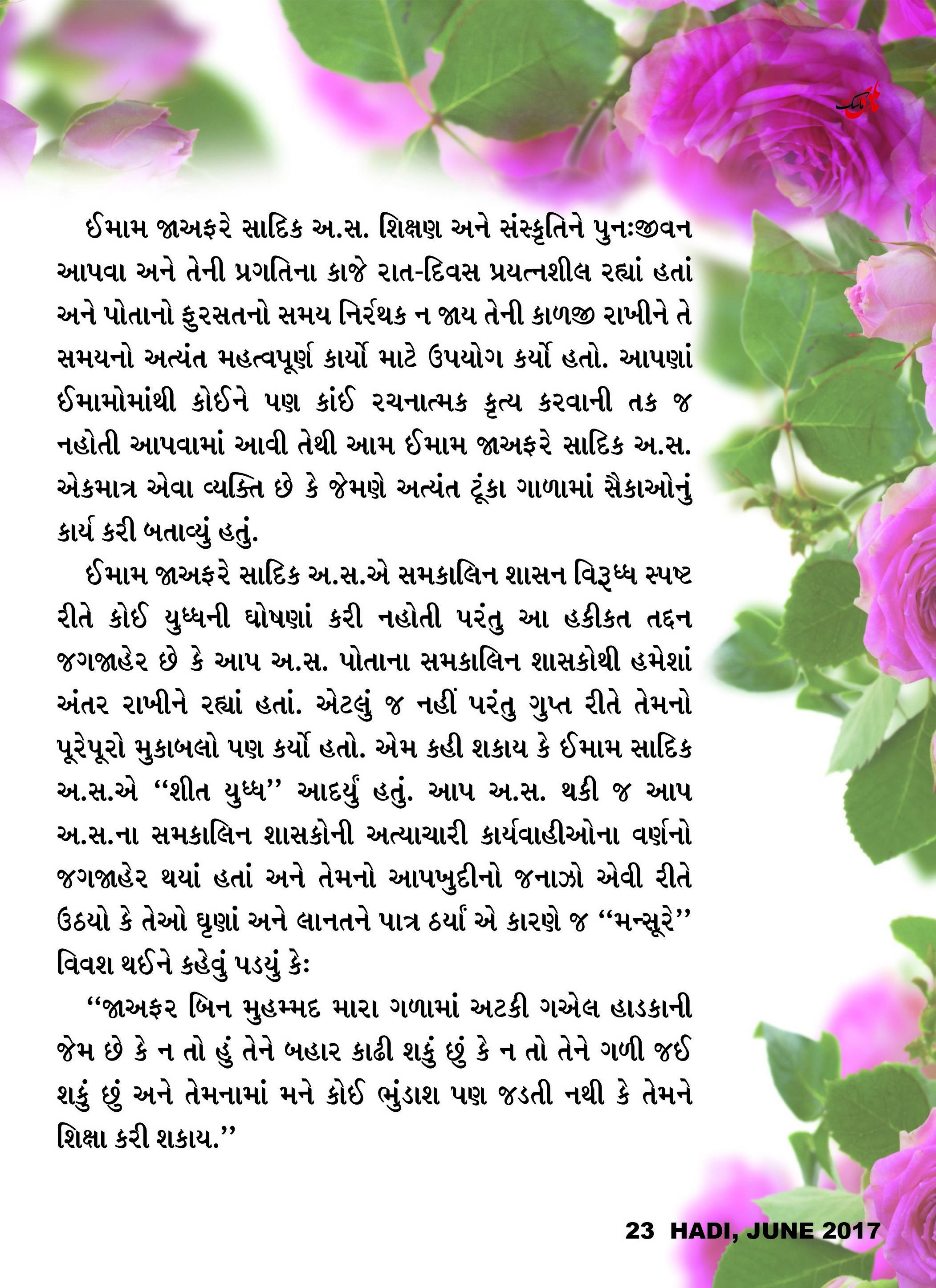
તે પછી આપે તે લોકોના કેટલાંક અનિચ્છનીય કાર્યો અને અનૈતિક કૃત્યોનું વર્ણન કર્યું છે અને તેમનું સૌથી ખરાબ અને મોટું નૈતિક અધઃપતન “સમલૈગિક સંબંધો”નું હતું તેથી તે બાબતને ભારપૂર્વક જણાવતાં કહે છે કે:

“શું સમગ્ર જગતમાં તમો માત્ર પુરુષો પાસે જ જાવ છો- (શું માત્ર પુરુષો જ તમને સંબંધ રાખવા પાત્ર લાગે છે?) ખુદાવન્દે આલમે આટલા વિપુલ પ્રમાણમાં (પુરુષથી) વિરુદ્ધ જાતિનું (એટલે કે સ્ત્રીઓનું) તમારા માટે સર્જન કર્યું છે કે જેમની સાથે યોગ્ય રીતે લગ્ન કરીને તમો પવિત્ર અને સંતોષકારક જીવન વ્યતિત કરી શકો છો, તેમ છતાં પણ!!! ખુદાની આ પવિત્ર અને પ્રકૃતિક નેઅમત (દયા-કૃપા)ને તજી દઈને તમો આવા અપવિત્ર અને ઘૃણાસ્પદ કાર્યમાં ખરડાઈ ગયાં છો. તમારા માટે જ જેમનું સર્જન કરવામાં આવ્યું છે (તેવી) તમારી પત્નીઓને તમો તજી દો છો. તમોએ તો હદ વટાવી દીધી છે. કોઈ આધ્યાત્મિક કે શારીરિક આવશ્યકતાએ તમોને આ કાર્ય માટે તૈયાર કર્યા નથી જ, પરંતુ આ તો તમારી અજાંકિતતા અને સિરજોરી છે કે જેને કારણે તમો આ ગંદા અને શરમજનક કાર્યમાં ખરડાઈ ગયાં છો. તમારું આ વર્તન તો એવું છે જાણે કોઈ વ્યક્તિ સુગંધિત ફળ એવું ફલાદી-શક્તિદાયક અને આરોગ્યપ્રદ ભોજન છોડી દઈને ઝેરયુક્ત અને મારી નાંખનાર ભોજન આરોગે. આ પ્રકૃતિક લાગણી નથી પરંતુ અજાંકિતતા છે.” (સૂરએ શોઅરાઅ, આયત ૧૬૩ થી ૧૬૬ સુધી)

હિશામ બિન અલ-હેકમ

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના એક અન્ય પ્રખ્યાત શિષ્યનું નામ હિશામ બિન અલ-હેકમ છે. આ વ્યક્તિ ખરેખર એક અદ્વિતીય પ્રતિભાશાળી વ્યક્તિ હતાં. પોતાના યુગના અન્ય સઘળા વિદ્વાનો અને બુદ્ધિશાળીઓ ઉપર તેઓને હમેશાં શ્રેષ્ઠતા પ્રાપ્ત રહી હતી. આપ જ્યારે કોઈ પણ વિષય અંગે વાર્તાલાપ આપતાં તો શ્રોતાઓને સંમોહિત કરી દેતાં હતાં. આ અલગારી પુરુષની વાણીમાં અજબ પ્રભાવ હતો. ખૂબ જ આતૂરતાપૂર્વક આવીને અનેક મહાન વિદ્વાનો જનાબ હિશામ સાથે વિચારવિમર્શ કરતાં હતાં અને વિદ્વાના આ મહાસાગરની વિશાળ આક્રમક લહેરોથી પ્રભાવિત થઈને આત્મસંતોષ મેળવતાં હતાં.

જનાબે હિશામ એ અર્વાચિન વિદ્યાઓમાં નવિન સંશોધનોને પ્રચલિત કર્યાં હતાં. આપે ભૌતિકશાસ્ત્રના એવા રહસ્યોનું વર્ણન કર્યું છે કે જેની લોકોને કલ્પના પણ નહોતી. આપનું મંતવ્ય છે કે રંગ અને ગંધ માનવીય શરીરનું એક અભિન્ન અંગ છે અને તે એક એવી વસ્તુ છે કે જે વાતાવરણમાં પ્રસરી જાય છે. અબુલ-હઝીલ હિશામના શિષ્યો પૈકીના એક હતાં અને તેઓ પોતાના વિદ્વતાસભર મંતવ્યોને પોતાના આ મહાન ગુરૂનો સંદર્ભ ટાંકીને જ વર્ણવતાં હતાં. જ્યારે હિશામ પોતે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના શિષ્ય હોવાની બાબતને પોતાના માટે ગર્વ લેવા જેવી બાબત ગણાવતાં હતાં, એટલું જ નહીં પરંતુ પોતે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના શિષ્ય છે તે બાબતે પોતાને “ભાગ્યશાળી” કહેતાં હતાં.

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. શિક્ષણ અને સંસ્કૃતિને પુનઃજીવન આપવા અને તેની પ્રગતિના કાજે રાત-દિવસ પ્રયત્નશીલ રહ્યાં હતાં અને પોતાનો દુરસતનો સમય નિર્રથક ન જાય તેની કાળજી રાખીને તે સમયનો અત્યંત મહત્વપૂર્ણ કાર્યો માટે ઉપયોગ કર્યો હતો. આપણાં ઈમામોમાંથી કોઈને પણ કાંઈ રચનાત્મક કૃત્ય કરવાની તક જ નહોતી આપવામાં આવી તેથી આમ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. એકમાત્ર એવા વ્યક્તિ છે કે જેમણે અત્યંત ટૂંકા ગાળામાં સૈકાઓનું કાર્ય કરી બતાવ્યું હતું.

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.એ સમકાલિન શાસન વિરુદ્ધ સ્પષ્ટ રીતે કોઈ યુધ્ધની ઘોષણાં કરી નહોતી પરંતુ આ હકીકત તદ્દન જગજાહેર છે કે આપ અ.સ. પોતાના સમકાલિન શાસકોથી હમેશાં અંતર રાખીને રહ્યાં હતાં. એટલું જ નહીં પરંતુ ગુપ્ત રીતે તેમનો પૂરેપૂરો મુકાબલો પણ કર્યો હતો. એમ કહી શકાય કે ઈમામ સાદિક અ.સ.એ “શીત યુધ્ધ” આદર્યું હતું. આપ અ.સ. થકી જ આપ અ.સ.ના સમકાલિન શાસકોની અત્યાચારી કાર્યવાહીઓના વર્ણનો જગજાહેર થયાં હતાં અને તેમનો આપખુદીનો જનાઝો એવી રીતે ઉઠ્યો કે તેઓ ઘૃણાં અને લાનતને પાત્ર ઠર્યાં એ કારણે જ “મન્સૂરે” વિવશ થઈને કહેવું પડ્યું કે:

“જાઅફર બિન મુહમ્મદ મારા ગળામાં અટકી ગએલ હાડકાની જેમ છે કે ન તો હું તેને બહાર કાઢી શકું છું કે ન તો તેને ગળી જઈ શકું છું અને તેમનામાં મને કોઈ ભુંડાશ પણ જડતી નથી કે તેમને શિક્ષા કરી શકાય.”

માતા-પિતા અને સંતાનો વચ્ચે

તફાવત

એક પચાસ વરસની માતાએ પોતાના વૃદ્ધ પતિને કહ્યું: “એ જી! સાંભળો છો? આ કબાટનું બારણું ઉઘડતું નથી.” વૃદ્ધ પતિ આવી ગયો અને તે પણ કબાટના બારણાંને ઉઘાડવાનો પ્રયત્ન કરવા લાગ્યો પરંતુ તેને પણ સફળતા મળી નહીં.

ત્યારે યુવાન પુત્ર આગળ આવ્યો, જરાક જોર અજમાવ્યું અને કબાટનું બારણું સરળતાથી ઉઘડી ગયું. તેણે કહ્યું: “લો જુઓ! આ કોઈ અઘરું કામ નહોતું.” પિતા હસ્યો અને તેણે કહ્યું: “દીકરા! જ્યારે તું બાળક હતો અને ઘરનું બારણું ઉઘાડવા પ્રયત્ન કરતો હતો ત્યારે હું તને આવી રીતે મદદ કરતો હતો કે તું એવું જ સમજે કે બારણું તે પોતે જ ખોલ્યું છે જેથી કરીને તારામાં આત્મવિશ્વાસ જન્મે, તું હતાશ ન થઈ જાય અને તારી ઘગશ વધે.”

પિતાની વાત સાંભળીને પુત્ર તરત જ ગંભીર થઈ ગયો અને તે શરમિંદો થઈ ગયો.

આવી જ રીતે એક વૃદ્ધ પિતાએ પોતાના દીકરાને પુછ્યું: “તે જે નવી ગાડી લીધી છે તેનું નામ શું છે?”

દીકરાએ કહ્યું: “મર્સીડિઝ”

થોડાક સમય પછી પિતાએ ફરી પુછ્યું, ત્યારે દીકરાએ આશ્ચર્યચકિત થઈને કહ્યું: “હમણાં તો બતાવ્યું છે- મર્સીડિઝ.”

પિતાએ રાત્રે સુતા પહેલાં ફરી પુછ્યું: “તો જે ગાડી ખરીદી છે તેનું નામ શું છે?” હવે તો યુવાને પોતાનો કાબુ ગુમાવી દીધો અને ગુસ્સે થઈને કહ્યું: “કેટલી વખત કહું! મર્સીડિઝ, મર્સીડિઝ, મર્સીડિઝ.”

પિતા ચુપ રહ્યો. તેણે કબાટમાંથી ૩૦ વરસ જુની ડાયરી કાઢી અને તેમાંનું એક પાનું બતાવીને દીકરાને કહ્યું કે જરા આ પાનું વાંચ ને દીકરા!! દીકરો અનિચ્છાએ -કમને- પણ વાંચવા લાગ્યો. તે પાના ઉપર લખેલ હતું: “આજે મારા જીવનનો ખૂબ જ શુભ દિવસ છે કેમકે આજે મારો દીકરો પહેલી વખત “ચકલી” બોલ્યો અને મને રૂપ વખત પુછ્યું: “પિતાજી! આ શું છે?” અને મેં ખુશ થઈને તેને રૂપ વખત જવાબ આપ્યો “ચકલી, ચકલી, ચકલી.” યુવાન દીકરો વાત સમજી ગયો અને શરમિંદો થઈ ગયો.

લાખો સલામ હોય તે માતાને કે જ્યારે પીરસવા માટે ભોજન ઓછું હોય ત્યારે સૌથી પહેલાં તે કહે છે કે: “આજે પણ મને કાંઈ ખાવાની ઇચ્છા જ થતી નથી. જાણે ભૂખ જ નથી લાગી” તે માં હોય છે.

માતા-પિતા તો પોતાના નિઃસ્વાર્થ પ્રેમથી બાળકોને આંગળી પકડાવીને ચાલતાં શીખવાડે છે અને આશ્ચર્ય તો ત્યારે થાય છે કે જ્યારે એ બાળક જ મોટા થઈને વૃદ્ધ-અશક્ત થઈ ગએલ મા-બાપની વ્હીલચેરને ઘક્કો મારતાં શરમ અનુભવે છે!!!

મારા વહાલા નવયુવાનો! માતા-પિતા તો અલ્લાહ તરફથી તમને મળેલી એક મહાન અદ્વિતીય નેઅમત છે. તેની કદર કરી જાણો જેથી કરીને આપણે પણ એ તબક્કે પહોંચીએ ત્યારે આપણાં બાળકો પણ આપણી સાથે એવા જ પ્રેમ અને આદરપૂર્વક વર્તે કે જે રીતે આપણે આપણાં માતા-પિતા સાથે વર્ત્યા હતાં.

સિમરોન સંસ્કૃતિ

જાબર બિન હયાન

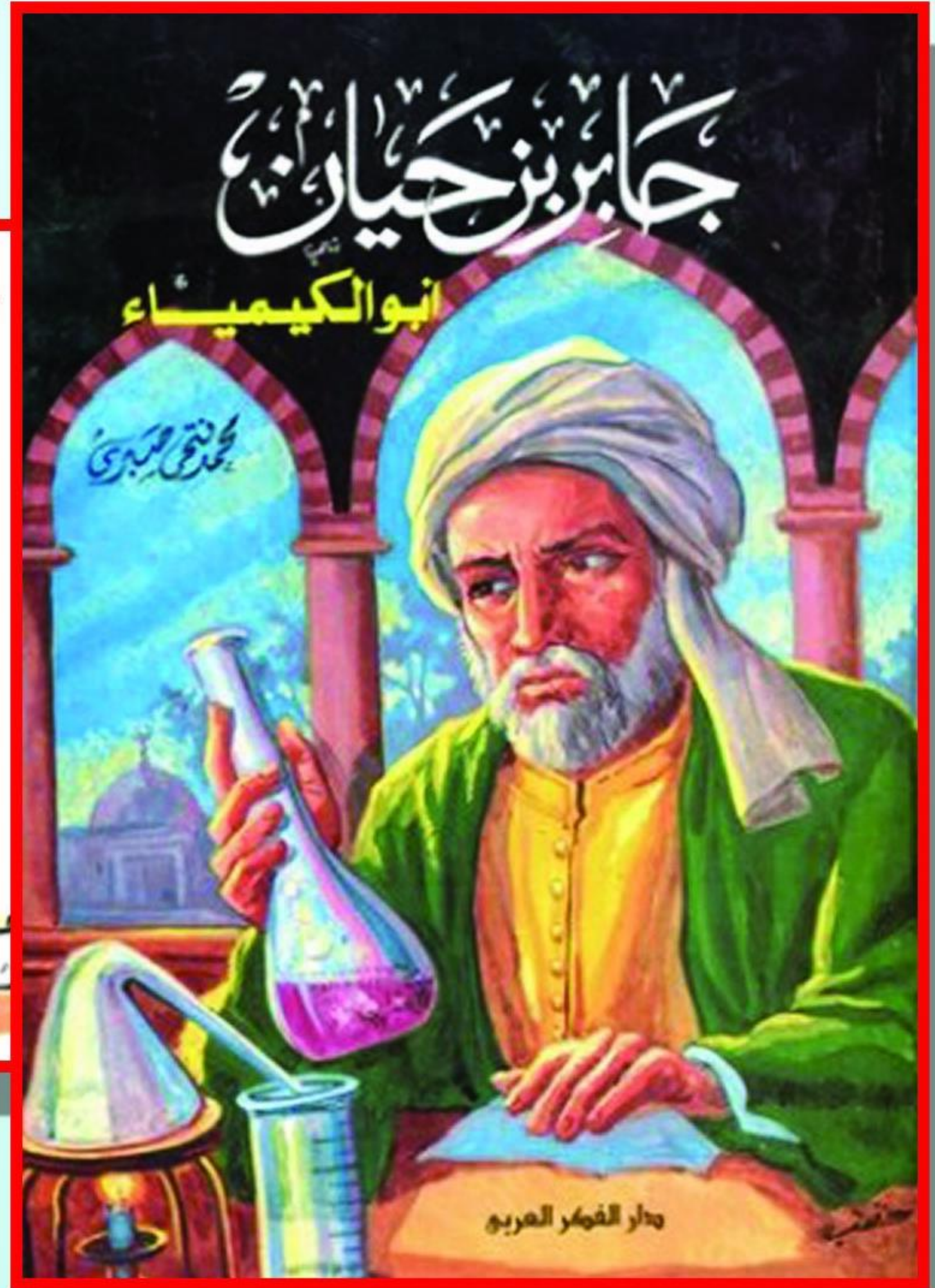
જાબર બિન

હયાન

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના એક સુવિખ્યાત શિષ્યનું નામ “જાબર બિન હયાન સૂફી” છે.

એક સમય એવો આવ્યો કે એક નવિન અને આશ્ચર્ય પમાડે તેવા સમાચારે સમગ્ર જગતને આશ્ચર્યચકિત કરી દીધું અને તે હતું જાબર બિન હયાનનું વિદ્વાતાના જગતમાં આગમન. ઈસ્લામી ઇતિહાસના આ મહાન નાયકને “જાબર બિન હયાન સૂફી” પણ કહેવામાં આવે છે. આ રહસ્યોના જાણકાર વિદ્વાને પોતાના વિદ્વતાપૂર્ણ સંશોધનો અને વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગો થકી એક નવો ઇતિહાસ રચીને મુસલમાનોના મસ્તિષ્કને ગર્વથી ઉન્નત કરી દીધું.

ઈબ્નુલ નદીમ એ પોતાની વિખ્યાત કૃતિ “અલ-ફહેરિસ્ત”માં જાબર બિન હયાનના વૃત્તાંતમાં લખ્યું છે કે: “જાબર બિન હયાન દોઢસો કરતાં પણ વધુ વિદ્યાઓ અને તત્વજ્ઞાનના પુસ્તકોના રચયિતા છે. રસાયણશાસ્ત્ર તો જાબર બિન હયાનની બુદ્ધિમત્તાના પરિણામ સ્વરૂપ છે. તેમને રસાયણશાસ્ત્રના પિતામહ અને પાયો નાંખનાર ગણવામાં આવે છે.”

ઈબ્નુલ નદીમના મંતવ્ય મુજબ જનાબ જાબિર બિન હથ્યાન હઝરત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ના શિષ્યો પૈકી એક હતાં.

સમગ્ર જગતના વૈજ્ઞાનિકો અને સંશોધકોએ જનાબ જાબિરની અર્વાચીન જ્ઞાન સભર સેવાઓની પ્રશંસા કરતાં સ્વીકાર્યું છે કે જો જાબિર ન હોત તો સમગ્ર માનવજગત જ્ઞાનના આટલા મહાન ખજાનાથી વંચિત રહી જાત અને છેવટે સમગ્ર જગતે એ હકીકત સ્વીકારવી પડી કે જેવી રીતે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.એ પોતાના લાયક શિષ્યોને તૈયાર કર્યા છે તે રીતે અને તેટલી હદે અન્ય કોઈ ધાર્મિક નેતાએ પોતાના શિષ્યોને તૈયાર કર્યા નથી.

ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. એ એક વ્યક્તિને તેના અંતઃકરણના ઈરાદાથી વાકેફ કર્યો

શૈખ કુલૈનીએ નોંધ્યું છે કે એક વ્યક્તિ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ની સેવામાં હાજર થયો અને અરજ ગુજારી: “હે યબ્ના રસૂલુલ્લાહ સ.અ.વ.! મેં સપનામાં જોયું કે હું ફૂફાથી બહાર એક સ્થળે ગયો છું, ત્યાં લાકડાથી બનેલ એક વ્યક્તિને જોયો. તે લાકડાના ઘોડા ઉપર સવાર હતો અને પોતાની તલવાર વીંઝી રહ્યો હતો. તેને જોઈને હું ડરી ગયો અને પ્રભાવિત પણ થઈ ગયો હતો.”

હઝરત અ.સ. એ ફરમાવ્યું: “તે એક વ્યક્તિને આર્થિક રીતે બરબાદ કરી નાંખવાનો નિશ્ચય કર્યો છે અને તું ઈચ્છે છે કે તેની આજીવિકાના સાધનો તેની પાસેથી મુંટવી લે. તું એ ખુદાથી ડર કે જેણે તને પેદા કર્યો છે અને જે તને મૃત્યુ પણ આપશે.”

તે વ્યક્તિએ કહ્યું કે: “હું એકરાર કરું છું કે આપને જ્ઞાનના ભંડાર આપવામાં આવ્યાં છે અને આપે આ જ્ઞાન તેની ખાણ (મૂળ સ્થાન)માંથી (એટલે કે અલ્લાહ પાસેથી) મેળવ્યું છે. હે રસૂલ સ.અ.વ.ના સંતાન! (વંશજ) મારો પાડોશી મારી પાસે આવ્યો હતો અને તેણે પોતાની સઘળી સંપત્તિ વેચી નાંખવાનો ઈરાદો મારી સમક્ષ જાહેર કર્યો હતો. મેં ખૂબ જ ઓછી કિંમતે તે સઘળી સંપત્તિ પડાવી લેવા વિચાર્યું કેમકે હું જાણતો હતો કે મારા સિવાય બીજો કોઈ એ ખરીદી શકશે નહીં.”

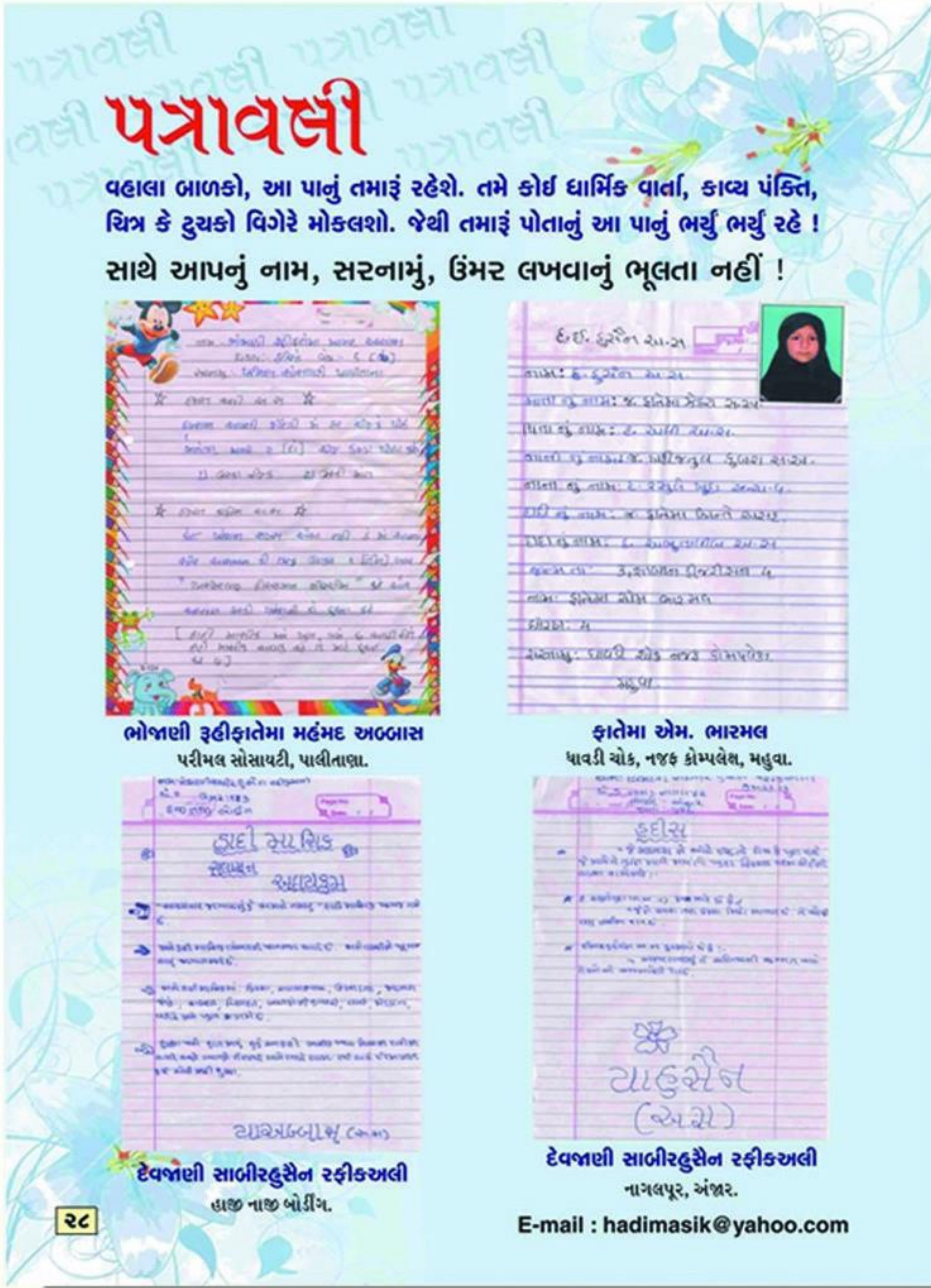

હઝરત અ.સ. એ ફરમાવ્યું: “શું તે વ્યક્તિ અમારી (અહલેબૈત અ.સ.) સાથે પ્રેમભાવ રાખે છે અને અમારા શત્રુઓથી ધૂણાં કરે છે?”

તેણે અરજ ગુજારી: “હે ફરઝાન્દે રસૂલ સ.અ.વ.! હા, તે વ્યક્તિનું અંતકરણ પવિત્ર છે અને દીની બાબતે તે દ્રઢ છે. હું અલ્લાહ તઆલા અને આપ અ.સ. સમક્ષ મારા એ નિશ્ચય અને ઈરાદાનો પ્રસ્તાવ (તૌબા) કરું છું.”

પછી તે વ્યક્તિએ પુછ્યું: “હે રસૂલ સ.અ.વ. ના વંશજ! જો એ વ્યક્તિ વિધર્મી (આપનો શત્રુ) હોત તો તેની સાથે દગાબાજી અને છળકપટ કરી શકાય?”

હઝરત અ.સ. એ ફરમાવ્યું: “તે તને ઈમાનદાર અને સંનિષ્ઠ સમજતો હોય અને તારી પાસેથી શિખામણ લેતો હોય તો તારે પણ તેને તેની થાપણ પરત આપવી જોઈએ (તેનાથી કપટ-દગાબાજી કરવી યોગ્ય નથી) એટલે કોઈની સાથે પણ તે કેવો છે તે લક્ષમાં (લીધા વગર) છળકપટ અને દગાબાજી કરવી યોગ્ય (જાઘઝ) નથી.” (રવઝતુલ કાફી, ભાગ ૮, પાન નં ૨૯૩)

પત્રાવણી

વહાલા બાળકો! આ પાનું તમારું રહેશે. તમે કોઈ ધાર્મિક વાર્તા, કાવ્ય પંક્તિ કે દુયકો વિગેરે મોકલશો. જેથી તમારું પોતાનું આ પાનું ભર્યું ભર્યું રહે.

સાથે આપનું નામ, સરનામું, ઉંમર લખવાનું ભૂલતા નહીં!

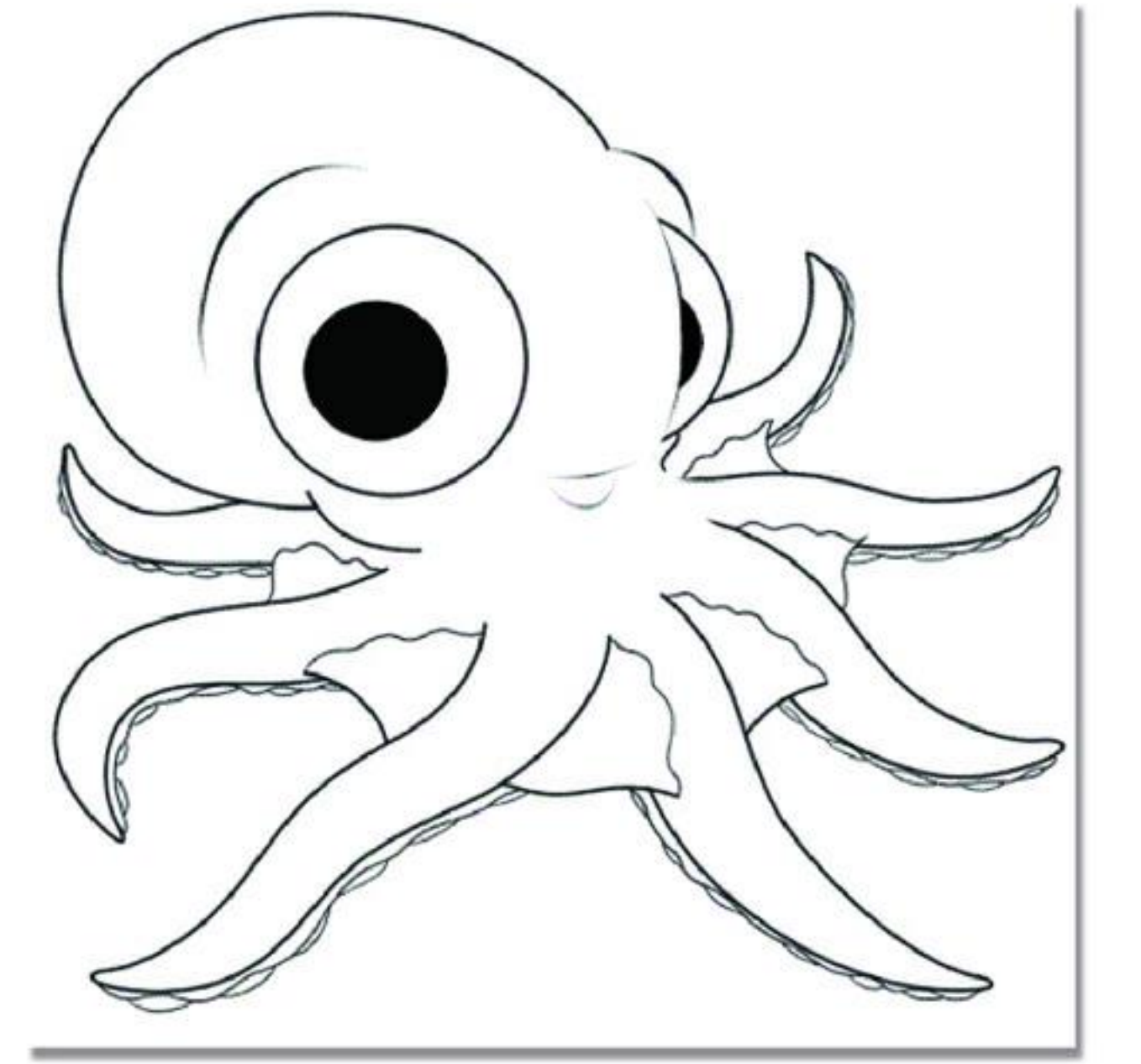
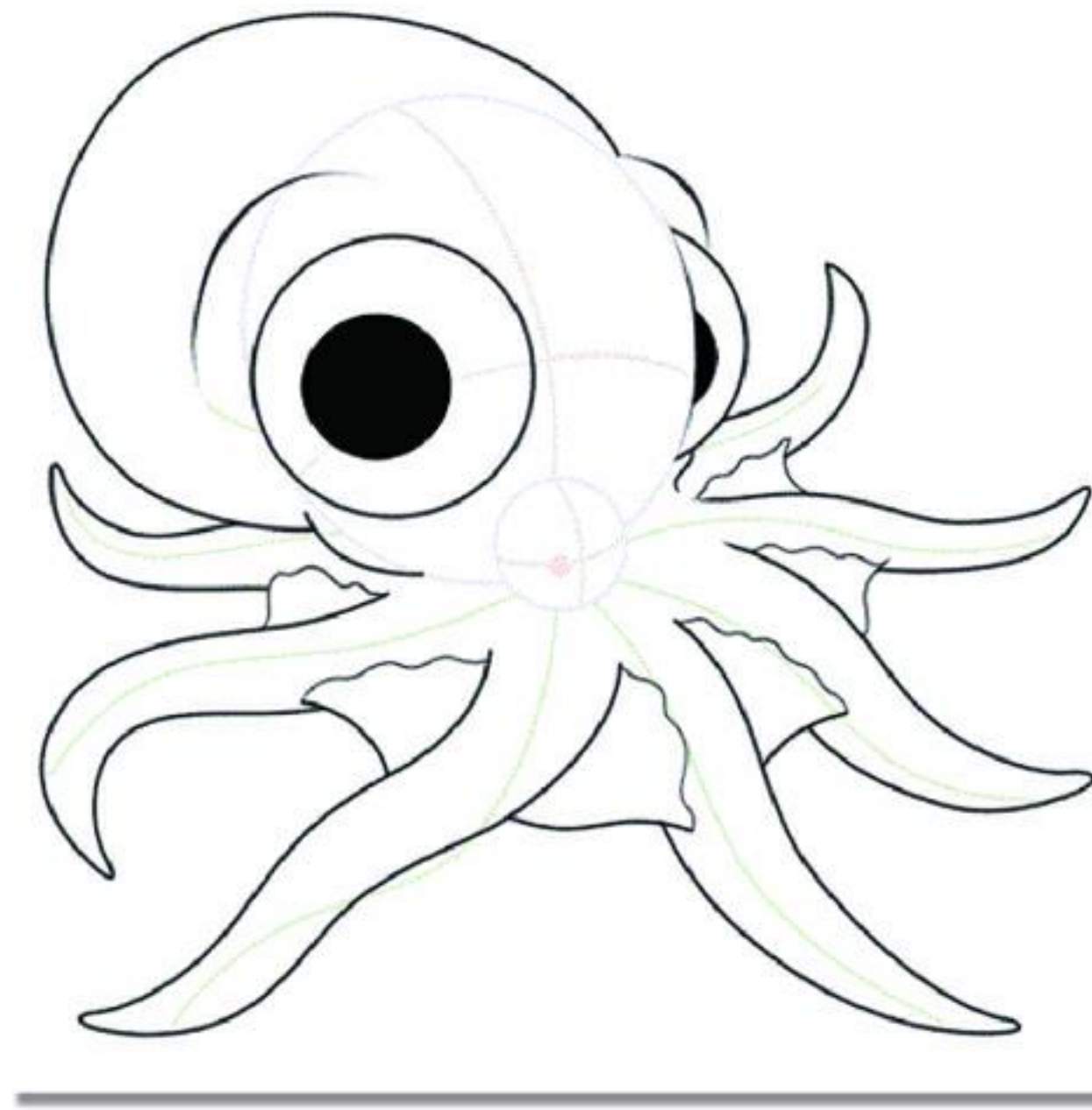
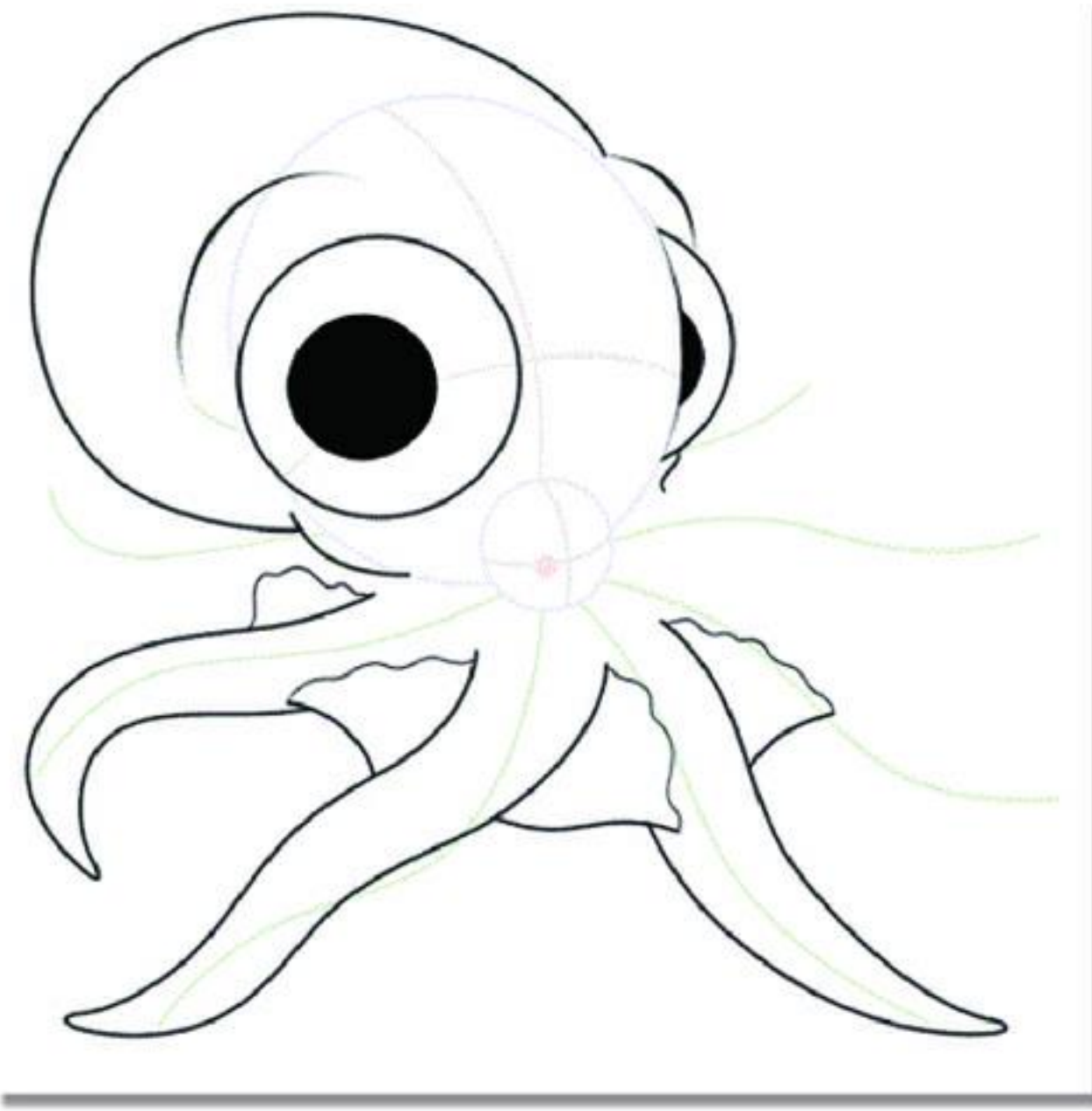
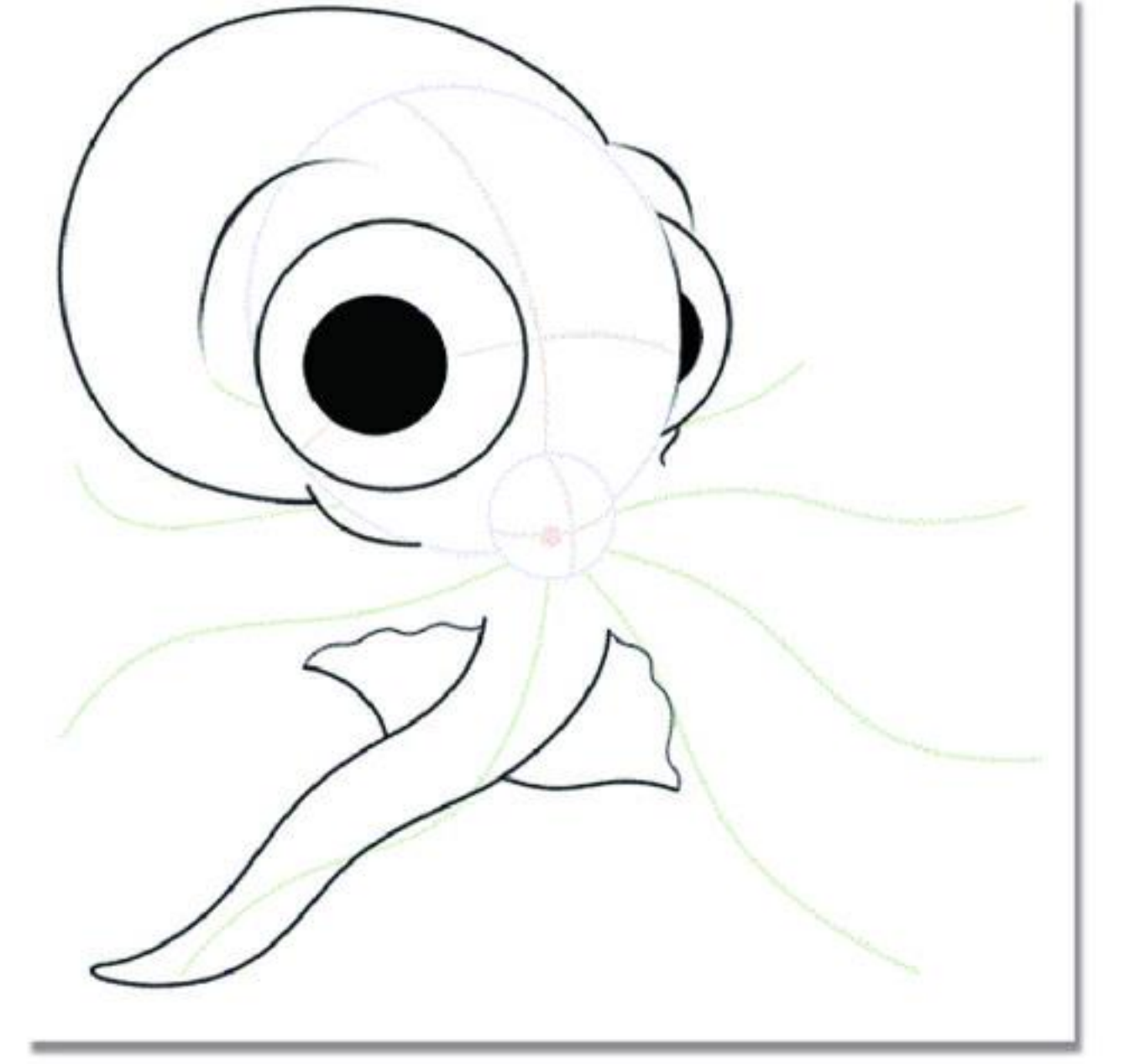
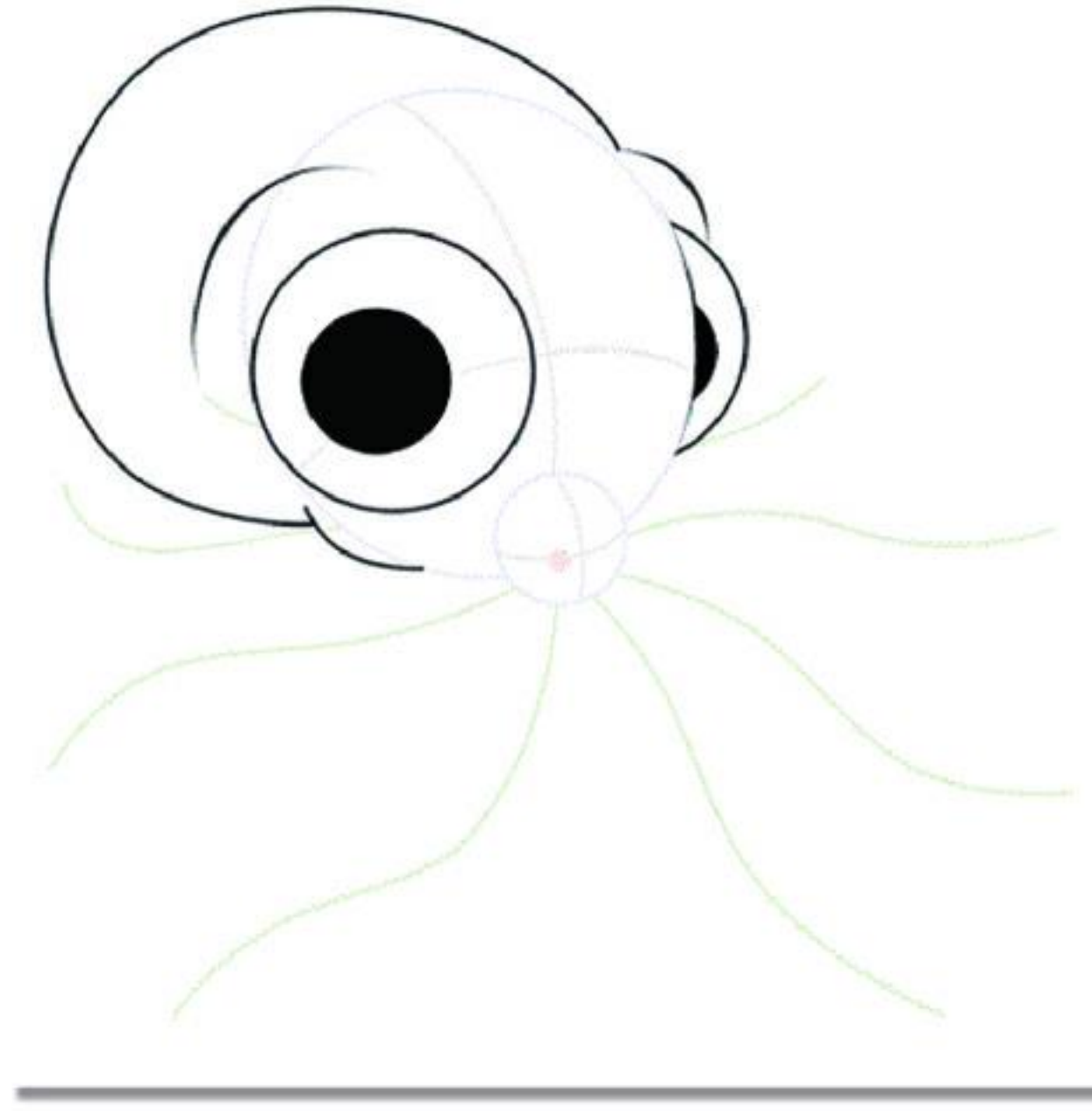
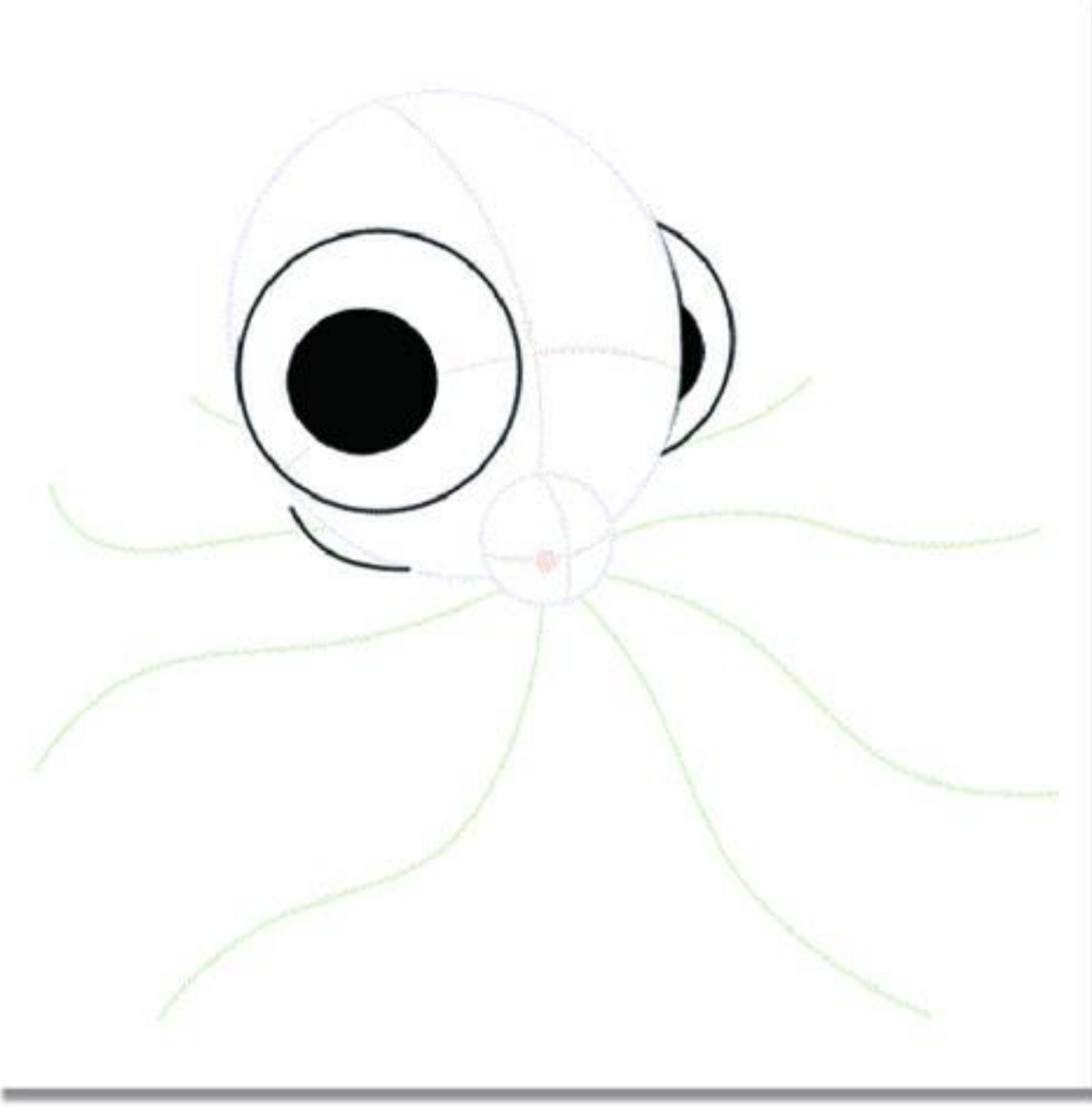
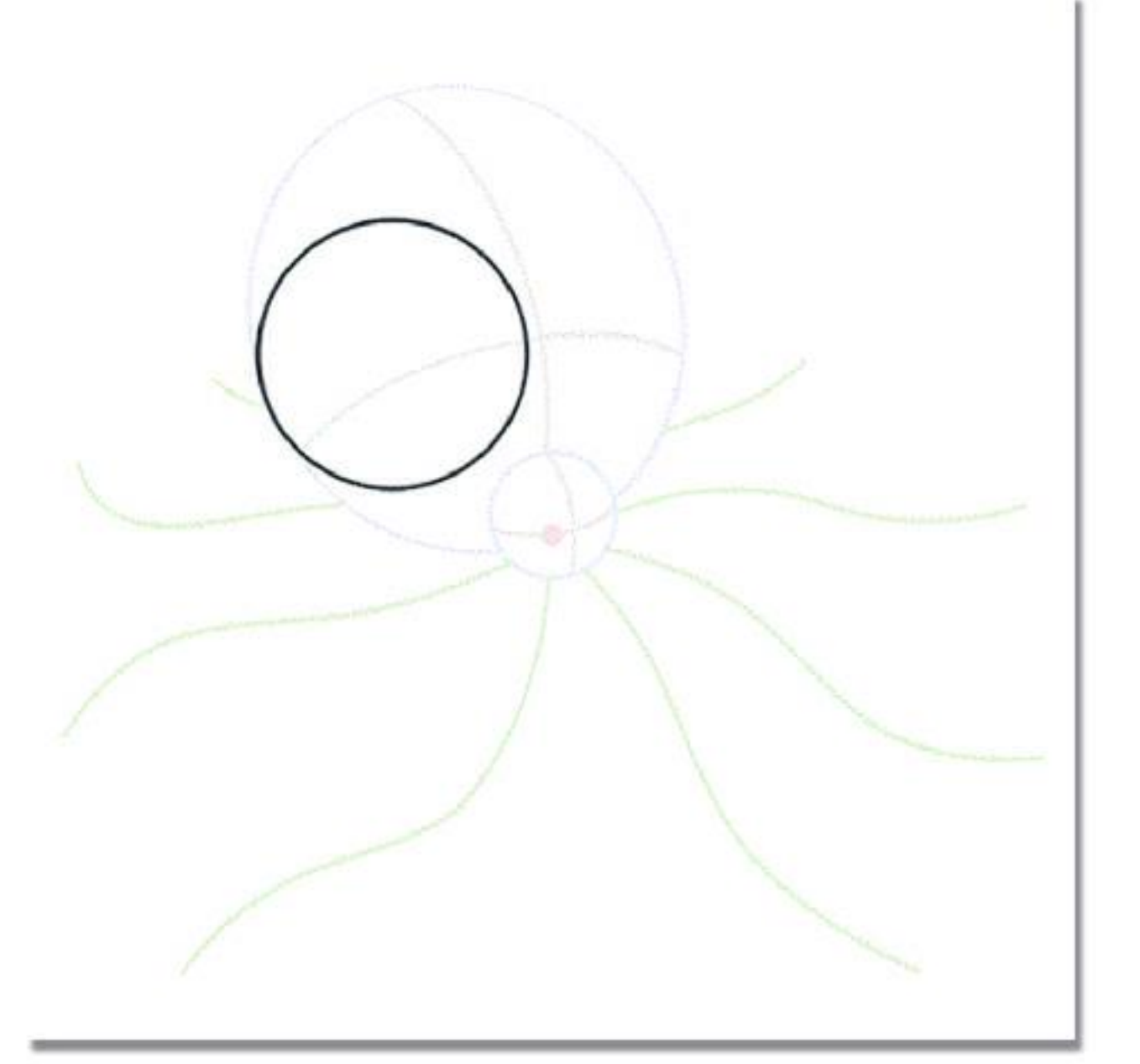
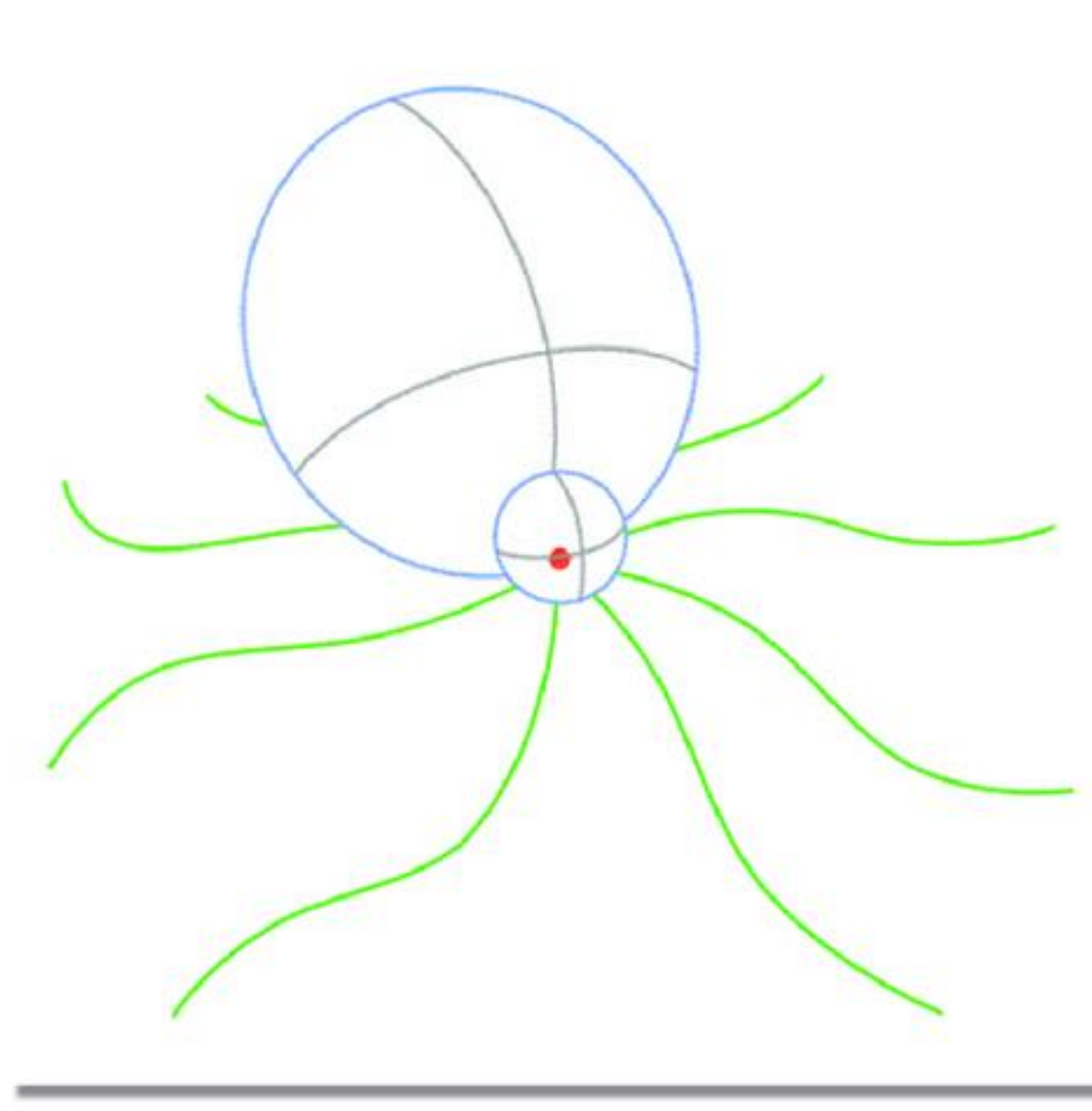
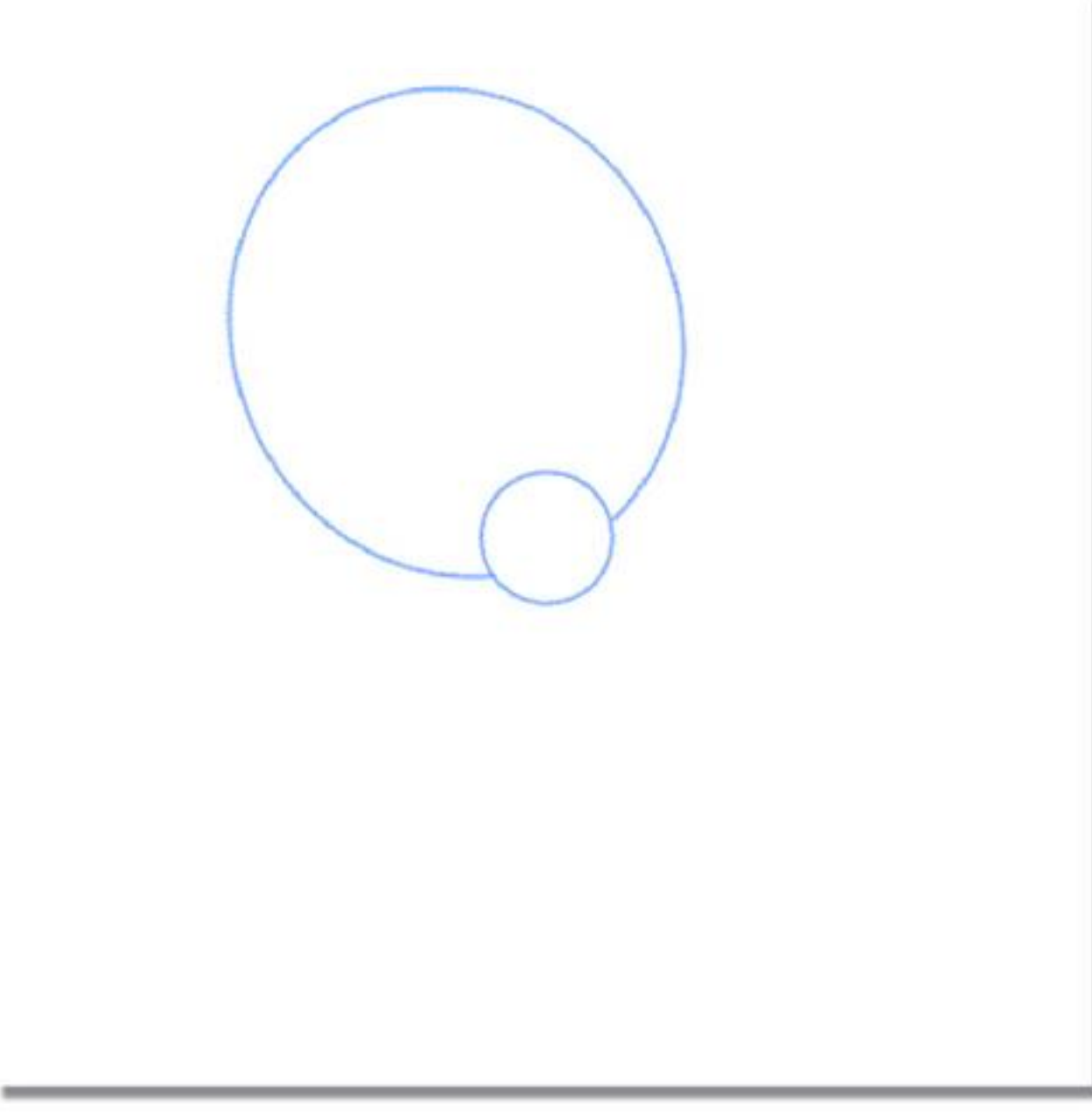

બાલ રોમેદાર

વહાલા બાળકો! રમઝાનુલ મુબારકમાં જે બાળકોએ રોઝા રાખ્યા હોય તેમણે પોતાનો ફોટો, નામ, ઉંમર, સરનામું અને કેટલા રોઝા રાખ્યા છે તે વિગતો અમને અવશ્ય મોકલી આપવી. અમે તેમને “હાદી” માસિકમાં પ્રકાશિત કરીશું.

જુઓ અને ચિત્ર બનાવો

Octopus

Octopus

Octopus

Octopus

Octopus

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 بَدَأَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ
 وَإِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ
 لَكَنَ كَفِيرٌ

PRINTED AND PUBLISHED BY: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN ON BEHALF OF
HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST, RNI NO: GUJGUJ/2015/59960
AND PRINTED AT PRINT CARE, N.R. ESTATE, TAVDIPURA, SHAHIBAUG, AHMEDABAD-380 004
AND PUBLISHED FROM HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST
865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD- 382 440
EDITOR: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN

